SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 194. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 10, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го ЖОВТНЯ 1990 Ч. 194. РІК XCVII

ВІДБУДЕТЬСЯ ОДИН З'ЇЗД

Джерзі Ситі, Н.Дж. — На запрошення голови Секретаріяту Руху Михайла Гориня відбулися збори голів комітетів і товариств сприяння Рухові і Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля 29-го вересня в залі Українського Народного Дому в Ню Йорку. У зборах взяли участь члени Екзекутиви НФДУ та представники 14-ох відділів. На зборах присутні члени відділів та товариств сприяння Рухові відкинули пропозиції обидвох запланованих з'їздів та прийняли рішення відбути один Установчий з'їзд до 1-го грудня 1990 року.

Збори прийняли одноголосно слідуючі резолюції:

* Відкликати заплановані з'їзди на жовтень і листопад;
* Створити Передз'їздову комісію з представників осередків та Екзекутиви НФДУ для скликання Установчого з'їзду;
* До часу відбуття з'їзду Екзекутива НФДУ та поодинокі осередки будуть провадити свою працю.

До Передз'їздової комісії входять чотири члени з відділів допомоги Рухові, один член Екзекутиви НФДУ, один представник УБСоюзу та один УНСоюзу. Згідно з цим комісія складатиметься із слідуючих членів: д-р Богдан Бурачинський, член Екзекутиви НФДУ, д-р Юліян Куляс, Чикаґо, д-р Анатоль Лисий, Міннеаполіс, Іван Олексин, голова УБСоюзу, Володимир Сохан, головний секретар УНСоюзу, Л. Татух, Дітройт, д-р Богдан Футей, Вашінґтон.

Дальші повідомлення про Установчий з'їзд Передз'їздова комісія буде подавати своєчасно.

Внизу заяви обидвох організаторів раніше запланованих з'їздів:

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляємо, що Установчий з'їзд комітетів сприяння Рухові, допомоги Україні громадських і професійних крайових організацій, запланований на **10-12-го листопада 1990 року відкладається.**

Згідно з рішенням наради комітетів з головою Секретаріяту Руху Михайлом Горенем, **яка відбулася 29-го вересня в Ню Йорку, відбудеться лише один Установчий з'їзд дещо пізніше. Просимо слідкувати за повідомленнями в пресі Передз'їздової комісії.**

5-го жовтня 1990 року

Марта Лиско
секретар НФДУ
Осип Зінкевич
організаційний референт НФДУ

ПОВІДОМЛЕННЯ

Згідно з рішенням надзвичайних зборів представників 14-ти осередків, товариств, фондів сприяння Рухові і допомоги Україні та двох Союзів, що відбулися 29-го вересня в Ню Йорку під головуванням Михайла Гориня, — Екзекутива Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля і Фонду Руху (разом Народний Фонд Допомоги Україні), відкликає їх перший (установчий) з'їзд, що був плянований на 13-го жовтня 1990 року в Ратґерському університеті Ню Джерзі.

Замість зборів відбудеться Установчий з'їзд єдиного Координаційного Комітету Допомоги Україні, що його здефініює і зорганізує Передз'їздова комісія, яка була вибрана цими надзвичайними зборами в складі: Л. Татух, А. Лисий, Б. Футей, Ю. Куляс і Б. Бурачинський, І. Олексин, В. Сохан, призначені представниками від їхніх організацій.

Екзекутива НФДУ приймає доручення надзвичайних зборів продовжувати до Установчого з'їзду Координаційного Комітету Допомоги Україні (грудень 1990) свою допомогу і координаційну діяльність за пріоритетом Секретаріяту Руху.

Виготовлені звіти про діяльність і фінанси фондів будуть в найближчий час опубліковані в нашій пресі.

За екзекутиву НФДУ
Тарас Гунчак,
голова

МІЛІЦІЯНТИ ПОБИЛИ ДЕМОНСТРАНТІВ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 2-го жовтня загін міліції особливого призначення (ЗМОП) застосував силу проти мирних демонстрантів, які хотіли пройти на Радянську площу. Коли колона з 500 демонстрантів, протестуючи проти заборони входити на площу біля Верховної Ради, зупинилась на вулиці Кірова, на неї напали змопівці з гумовими нагайками. В наслідок жорстокого побиття одна жінка потрапила до лікарні. Це 89-річна Ольга П'ятак, яка тепер перебуває в реанімаційному відділенні Тернопільської обласної лікарні, куди її перевезли з Києва. Лікарі свідчать, що життя її під загрозою, оскільки в неї травма черепа, зламане ребро, тіло у синцях і подряпинах.

Побиття припинилося лише тоді, коли хтось повідомив народних депутатів і на місце подій прибули Левко Лук'яненко, Михайло та Богдан Горині, Степан Хмара, **Олесь Шевченко** та Лариса Скорик. Вони закликали людей до спокою і порушили питання про виявлення й покарання змопівців, котрі вчинили злочин. Заступник голови Президії Київської Міської Ради Олександер Мосіюк повідомив, що негайно буде скликано надзвичайне засідання Міської Ради, на якому питання про недопущення людей на Радянську площу буде вирішено, оскільки площа належить до міста і приймати рішення щодо неї — невід'ємнє право Міської Ради.

У Києві також продовжується ланцюгова студентська голодівка протесту проти підписання союзного договору. Раніше повідомлялося, що наметове містечко з голодуючими студентами розташоване на площі перед Верховною Радою, але тепер з'ясувалося, що воно розташоване на площі Жовтневої революції, яку люди почали називати Площею Незалежности. В голодівці беруть участь 150 студентів з різних областей України. Учасників голодівки 5-го і 6-го жовтня благословили священики УАПЦ і УКЦ о. Методій і о. Валерій, які відправили на площі Службу Божу, а потім хор „Гомін" виконав „Боже Великий, Єдиний".

Профспілки хочуть деідеологізуватися

Київ (Рухінформцентр). — Тут 4-6-го жовтня відбувся 15-ий з'їзд офіційних профспілок України. Після розгляду організаційних питань делеґати заслухали звітну доповідь голови Укрпрофради та голови Контрольної комісії. У їхніх промовах вирізняється такий істотний поворот — майбутні профспілки та трудові колективи не повинні бути ареною політичної боротьби, плящдаром для реалізації чиїхось політичних амбіцій. Слід відмовитися від гасла „Профспілки — школа комунізму", зайнятися реальним захистом прав трудящих, оголосити свою невтральність до всіх партій і рухів.

В наступні дні з'їзду було ухвалено ряд звернень, резолюцій та декларацій, зокрема декларацію про утворення федерації вільних, незалежних профспілок України. У зверненні делеґатів з'їзду до Верховної Ради України висловлено категоричний протест проти деяких союзних законодавчих актів останніх часів, які мають одверто антипрофспілковий характер.

З'їзд також прийняв резолюцію про захист населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Посвячено пам'ятник на могилці Ганнусі Сверстюк

С. Бавнд Брук, Н.Дж. (Л.В-а). — В соняшну неділю, 30-го вересня цього року, тут на православному цвинтарі св. Апостола Андрія Первозванного, о 3-ій годині по полудні, отець протопресвітер Франко Істочин, ректор семінарії св. Софії в Бавнд Бруку, посвятив пам'ятник на могилці 4-річної Ганнусі Сверстюк з Філядельфії, доні д-ра Андрія Сверстюка й Марії з Хінкулових, та внучки визначного правозахисника, мислителя й літературного критика Євгена Сверстюка, одного з чільних діячів Руху в Україні.

Урочистість хвилини була підсилена присутністю на посвяченні Патріярха Київського і всієї України, Митрополита Мстислава, який потішав сердечними словами пригноблених горем подружжя Сверстюків, а особливо бабуню Ганнусі Лідію Котлярову - Сверстюк, та друзів цієї української родини, на долю якої випало так багато терпінь і горя.

На посвяченні співав зворушливо хор питомців семінарії св. Софії, складений з кільканадцяти співаків, які теж брали участь у похоронних відправах всього шість і пів місяця тому, коли ховали тут Ганнусю, по довгій і спочатку, здавалося, успішній боротьбі зі страшною недугою раку мозку, спричиненого вибухом на нуклеарній станції в Чорнобилі чотири роки тому. Рівно один тиждень після чорнобильської ката-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Пожвавилась дипломатична активність на Близькому Сході

Амман, Йорданія. — Висланник президента СССР Міхаїла Ґорбачова, Євгеній М. Прімаков, прем'єр-міністер Японії Тошікі Кайфу, президент Франції Франсуа Міттеран перебували на Близькому Сході, який є тепер прицілом політики світу і кореспондентів.

Перший приїхав з доручення М. Ґорбачова, щоб зустрінутись з королем Йорданії Гуссейном, лідером ПВО Я. Арафатом, президентом Іраку Саддамом Гуссейном і напевно багатьма іншими політичними керівниками та представниками урядів близькосхідних країн; прем'єр Японії зустрічався в Аммані із заступником прем'єр-міністра Іраку; третій, тобто Ф. Міттеран, прибув до Савдійської Арабії і зустрівся з королем Фагдом в місцевості Джідда.

Кожний із згаданих на запитання кореспондентів відповідає, що головною ціллю їхнього приїзду є пожвавити дипломатичні заходи у справі полагодження існуючого конфлікту і не допустити до спалаху війни між військами Іраку, які в більшості сконцентровані в окупованому Кувайті, і армією альянтів, позиції яких розташовані в Савдійській Арабії.

Совєтський емісар Прімаков привіз кожному з керівників, з якими він зустрічався і буде ще зустрічатися, особистого листа від президента СССР М. Ґорбачова і формулу, на підставі якої повинно б дійти до замирення і рівночасно полагодження справи палестинців за допомогою ЗСА і згодою Ізраїля.

Але не зважаючи на пожвавлені дипломатичні заходи, заступник прем'єра іракського уряду і, як кажуть поінформовані особи, друга людина після С. Гуссейна в Іраку, заявив прем'єр-міністрові Японії в Аммані, що його уряд не зацікавлений жодними переговорами поки в Савдійській Арабії стаціонують американські і альянтські війська. Тага Яссін Рамадан, згаданий заступник іракського прем'єра відкинув всяку форму розмов з Урядом ЗСА, а Японію він зарахував до альянтів Америки. Секретар японського прем'єра Шіґео Такенака заявив журналістам, що прем'єр Кайфу домагався від Іраку негайного виведення військ з Кувайту поки ще не розпочалася гаряча війна. Крім того Кайфу запропонував 250 міл. дол. допомоги для Йорданії, яка у зв'язку з конфліктом найбільше пошкодована.

Яка є фактична роля Ф. Міттерана ніхто не знає. Він мав розмови з представниками уряду Савдійської Арабії. Деякі кореспонденти інформували в кінці минулого тижня, що Міттеран веде таємні розмови з іракським диктатором і хоче допомогти йому вийти „з обличчям" з цього конфлікту. До речі Франція є, чи зглядно була, другим найбільшим експортером зброї до Іраку, поки почався конфлікт.

С. Шаталін зустрівся з американськими студентами

Ню Йорк. — Газета „Ню Йорк Таймс" повідомила у числі з 8-го жовтня, що відомий в Совєтському Союзі і на Заході економіст, член Президентської ради СССР, головний дорадник Міхаїла Ґорбачова у справах економіки і автор економічної програми "500", яка передбачає перехід совєтської економіки на систему вільного ринку, академік Станіслав Шаталін, перебуває вже цілий тиждень у З'єднаних Стейтах Америки.

У перших днях свого перебування він зустрічався з секретарем Департаменту оборони Ричардом Чейні, головним дорадником Білого Дому у справі крайової безпеки Брентом Сковкрофтом, представниками Світового банку і Міжнародного монетарного фонду та численними бизнесменами ЗСА. Очевидно, першою темою його розмов була справа економіки, з'ясування його проєкту "500", пояснення проєкту Ніколая І. Рижкова, який також на Заході зустрівся з критичними заввагами, та домовлености про справу допомоги для Совєтського Союзу, який переживає тепер великі труднощі у забезпеченні населення продуктами першої потреби, зокрема харчами.

Використовуючи хвилеву перерву у переговорах на високому рівні, у Вашінгтоні і Ню Йорку, С. Шаталін, пригадавши свою давню професію, відвідав Рамапо коледж в товаристві американських і совєтських представників, де його зустрічали понад 200 студентів і членів факультету. Він виголосив свого роду лекцію на тему світової економіки, вплівши в неї також велику частину свого пляну "500", метою якого є в першу чергу стабілізація совєтської хаотичної економіки.

У зв'язку з лекцією С. Шаталіна чимало студентів і членів факультету ставили питання, багато дуже гострого характеру. Деякі дис-

(Закінчення на стор. 5-ій)

КОНҐРЕС ЗАПРОПОНУВАВ ПРЕЗИДЕНТОВІ НОВУ ФОРМУ БЮДЖЕТУ

Вашінґтон. — Закінчуючи черговий „спектакль" двобою Конґресу з Адміністрацією президента Джорджа Буша у справі бюджету, Палата Репрезентантів запропонувала Президентові новий компромісовий варіянт федерального бюджету на 1991 рік за яким голосувало 250 конґресменів, а 164 проти. Новий проєкт задовільнив багатьох законодавців, але він все одно передбачає великі скорочення федеральних програм, включно з програмою Медікер, з тією різницею, що раніше Білий Дім домагався 60 біл. скорочення, а тепер обидві сторони погодилися на суму 42 більйони.

Нова узгіднена форма бюджету все одно передбачає скорочення дефіциту у бюджеті на 42 біл. долярів, а на протязі п'ятьох років — 500 біл. долярів. Властиво ці амбіції федерального Уряду драстично зменшити дефіцит у бюджеті і тим самим підбити ціну для Республіканської партії та використати цей факт у чергових президентських виборах, був головною причиною „зудару" між президентом Дж. Бушем і Конґресом.

Білий Дім, як виглядає, не мав іншої ради і Президент мусів підписати тимчасову резолюцію, яка уповноважнює Уряд витрачати державні гроші заки буде прийнятий обидвома палатами Конґресу новий узгіднений бюджет. Це дає можливість Білому Домові вийти з фінансового імпасу і не наставляти проти себе громадян, які, принаймні багато з них, почали вже сумніватися у здібність законодавчих і адміністративних органів країни вести державними справами.

Новий бюджет є фактично досягненням демократичної більшости в Палаті Репрезентантів і Сенаті, — кажуть економічні спеціялісти. Очевидно, частина ліберальних республіканців підтримали цю форму бюджету, яка не позбавляє опіки американців пенсійного віку. Переговори ведуться далі, але Палата Репрезентантів прийняла голосами 305 проти 105 законопроєкт у справі фінансування федеральних аґенцій, парків, музеїв та інших підприємств. Цю форму підписав пізно вечором з понеділка на вівторок президент Дж. Буш і тим самим припинив наростання невдоволення не тільки в обидвох палатах Конґресу, але також в цілій країні, бо як сказав конґресмен-демократ з Ню Мексико Бил Ричардсон: „Ми починаємо ставати посміховищем цілого світу".

Жидівська поліція вбила 19 арабів

Єрусалим. — В результаті сутички з поліцією у східньому Єрусалимі 19 палестинських арабів були вбиті і понад 150 поранені. Поліція відкрила вогонь по палестинцях після того, як вони почали кидати каміння в жидів, що молилися коло Стіни плачу. Голова ізраїльської поліції Яків Тернер назвав цю подію „безпрецедентною і гідною співчуття".

За даними Палестинського аґентства новин, кількість вбитих арабів становила 30 осіб, а поранених — 1,000. Один з помічників голови Палестинської Визвольної Організації Ясіра Арафата обвинуватив Ізраїль в жорстокости і вимагав, щоб Рада Безпеки ООН осудила розстріл палестинців в Єрусалимі. Така кількість вбитих за один день — випадок небувалий за всю історію інтіфади. Вважають, що приводом для чергових арабських заворушень були чутки про те, що арабів збираються виселяти з Храмової гори, одночасно жидівської і мусулманської святині.

Багдадська газета „Аль Тавра" в редакційній статті заявила, що жахливе вбивство арабів у Єрусалимі не пройде без відплати і арабські народи напевне відімстяться за той страхітливий злочин.

„Феноменальний пяніст, що залишає слухачів немов зачарованими"

Джерзі Ситі, Н.Дж. (О. Кузьмович). — „Слободяник — це знаменитий піяніст", — подає щоденник 'Ню Йорк Таймс', „він залишає слухачів зачарованими", — писала газета „Ді Прессе" в Австрії; „це мистець піяністичних тонкощів та удару", — стоїть в „Лос Анджелес Таймс".

Ці та подібні критики дістає український мистець фортепіяну Олександер Слободяник в чужинецькій пресі, а українцям в ЗСА він добре відомий зі своїх останніх виступів на цьому терені, від коли він сюди приїхав на довший час для постійних концертових виступів у престижевих американських музичних центрах але також у серії „Музика в Інституті", де ми мали нагоду зі захопленням слухати його гри.

Тому, коли він заходить на відвідини до нашої редакції, ми з легким биттям серця зустрічаємо славного музику, що саме тепер стоїть перед самостійним концертом у Карнеґі Голл в неділю, 21-го жовтня. Цей концерт, спонзорований Українським Інститутом Америки і організацією Ґартмен і Мурта, відбудеться о год. 8-ій вечора з незвичайною гарною та цікавою програмою, де крім Шопена, Муссорґського, Мендельсона і Прокоф'єва, піяніст

О. Слободяник

буде грати дві мініятюри Лятошинського. Незвичайно цікавою у програмі буде прем'єра вже нам із інших концертів відомого сучасного совєтського композитора Шніттке прелюдії на тлі твору Й. Бродського, текст до якого буде читати сам автор, нагороджений нагородою Нобеля з літератури.

Ця виїмкова концертова заля, що в тому році святкує своє 100-річчя мала вже нагоду чути гру українського піяніста в 1968 році та він осягнув тоді знамениті рецензії гострих американських критиків, які окреслили його як найкращого мистця фортепіяну із СССР після Святослава Ріхтера.

Про цього музику, що є також українського роду, говоримо з О. Слободяником в часі його відвідин та довідуємося, що він, як і С. Ріхтер був у Москві учнем славного музики Генріха Нойгавза та після закінчення Московської консерваторії став лавреатом Шопенівського конкурсу у Варшаві і Чайковського у Москві.

Він сам уродженець Львова і там розпочинав свою музичну кар'єру, яку відтак, як усі надійні музики мусів продовжати у Москві. Але він широко відомий в міжнародному музичному світі та про це нас також інформує в часі відвідин у „Свободі", бо як у кожного мистця, у нього мистецький життєпис завжди готовий. Показується, що після тріюмфального дебюту в Карнеґі Голл 22 роки тому, він ще мав вісім турне по ЗСА аж доки в 1979 році не урвалися мистецькі виміни з СССР.

„Відлига" дозволила йому повернутися до ЗСА у 1988 році на ряд концертів

(Закінчення на стор. 5-ій)

УАПЦ СВЯТОЇ ПОКРОВИ ВІДЗНАЧАЄ ЮВІЛЕЙ

Рочестер, Н. Й. — Тут в неділю, 14-го жовтня, відбудеться святкування 40-літнього ювілею та храмове свято української автокефальної православної церкви святої Покрови.

В АМЕРИЦІ

КОНҐРЕС ЗБЛИЖАЄТЬСЯ до прийняття закону, який вимагатиме від коледжів та університетів надавання майбутнім студентам та їх батькам інформацій про ґрадуаційні оцінки випускників та кримінальну статистику в університетських містечках. Спочатку плянувалося виказувати низький рівень знань ґрадуантів-атлетів. Пізніше, беручи до уваги різке збільшення оплати за навчання та федеральну допомогу школам, законодавці вирішили збільшити вимоги до вищих шкіл ЗСА. Зріст кримінальних злочинів, вбивств та зґвалтувань викликали потребу включити їх статистику до повідомлень для відомости громадян. Не зважаючи на опозицію представників вищих шкіл, які вважають, що влада не повинна втручатися до таких справ, Конґрес збирається затвердити цей закон протягом наступних двох тижнів. Очікується також схалення законопроєкту президентом Дж. Бушем.

ІЗ РОЗВИТКОМ КОМПЮТЕРНОЇ технології та копіювальної техніки зростає кількість фальсифікаторів, які зловживають здобутками сучасної науки для злочиних цілей. В стейті Міссурі поліція затримала двох фальсифікаторів, що з допомогою компютерів підробляли чеки, різні документи, включно з правами для володіння автомобілів. В Сан Франсіско понад 200 осіб дісталися на міжнародну конференцію присвячену АІДС, завдяки фальшивим перепусткам, виробленим з допомогою компютеру. Але це зловживання компютерів може поступитися ще більшому зловживанню нових копіювальних машин, які відтворюють ориґінал у всіх деталях та ще й в кольорах. Їх ще легше вживати для підроблення документів, як компютер, або лейзерові друкарні.

У СВІТІ

З УВАГИ НЕ ЗМЕНШЕННЯ нафтових резерв і загострення торговельної ворожнечі, уряд Йорданії зарядив цілий ряд суворих акцій, що мають на меті зменшити загальне споживання нафти на 20 відсотків. Почавши від минулої суботи, урядовий тиждень праці буде зменшено з шести днів до п'ятьох. Крамниці, підприємства, ресторани та інші заведення притримуватимуться обмежених годин, вуличні світла будуть також гасити в означених годинах, а урядові авта будуть вживатися тільки під час урядових годин. Якщо всі ці заходи не допоможуть скоро зменшити споживання нафти в країні, то Йорданія буде змушена розпочати приділи пального та піти на ще більш суворі скорочення.

ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННОЇ Кореї Ро Тай Ву усунув свого міністра оборони та шефа військової контррозвідки з уваги на мнимі оскарження, що військові власті країни незаконно слідкували за визначними громадянами. Речник президента заявив, що звільнення міністра оборони Лі Санґ Гуна та начальника командатури безпеки генерала Чо Нан Пунґа було наслідком того, що президент Ву вірить, що „кожний хто завідує керуванням державних справ мусить бути за них відповідальним".

ЗАСТУПНИК СОВЄТСЬКОГО міністра закордонних справ Юлій Квіцінський передав представникові польського уряду в Москві гострого листа з протестом у справі демонтування в Польщі воєнних пам'ятників, побудованих у честь совєтських вояків. Краківська міська управа недавно вирішила демонтувати та перетопити пам'ятник маршалові І.С. Конєву і мабуть тому такий гострий протест уряду СССР. Одначе заступник міністра закордонних справ нічого не згадує про те, що по цілому Совєтському Союзові статуї Леніна розмонтовують і валять.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ запропонував Японії повернути два із чотирьох ними захоплених островів після Другої світової війни в 1945 році, бо саме ця справа нелеґально захопленої території завжди стояла на перешкоді поліпшення зв'язків між обидвома країнами. Цю пропозицію СССР передав через одного з високо поставлених членів Ліберально-демократичної партії, що тепер є при владі в Японії для того, щоби злагіднити політичну атмосферу на час запланованих відвідин Японії президентом Міхаїлом Ґорбачовим у наступному році. Цю пропозицію СССР в Японії не трактують серйозно, бо, згідно з японськими офіційними чинниками, уряд цієї країни настоює на тому, щоби повернули всі чотири загарбані острови. Речник японського міністерства закордонних справ Таїзо Ватанабе заявив, що уряд Японії взяв до уваги пропозицію СССР, одначе здає собі з того справу, що в майбутньому заповідається на суворі та серйозні переговори в цій справі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашинґтоні (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year $40.00 6 months — $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Страх перед зривом України

Історія не повторяється, але має паралелі. Маємо тепер сумну паралелю в історії новітньої мартирології України.

Осінню 1930 року українське революційне підпілля повело в Галичині акцію масових підпалів збіжжя на фільварках польських дідичів. Це була яскрава демонстрація проти польської колонізації на українській землі та взагалі проти тодішньої державної політики національної асиміляції, що її вели всі польські уряди в 1919-39 роках. Польський уряд у Варшаві налякався, що це початок повстання українців і повів паралельні двоякі репресії: масово арештував політично активних інтеліґентів, включно з десятками українським послів до варшавського сойму та вислав сотню стаціонованих у Львові „язловецьких" уланів на так звану пацифікаційну акцію. Із поліційними списками в руках їхали ті улани від села до села і нищили майно кооператив та „Читалень Просвіти" та немилосердно били палицями свідомих селян. Десятки важко побитих селян і їхні родини звозили до українського шпиталю у Львові. 17 осіб померли на ґанґрену і її наслідки. Митрополит Шептицький поїхав інтервеніювати до Варшави, але тодішній фактичний диктатор Юзеф Пілсудський не прийняв його, думаючи, що це підірве авторитет Митрополита Андрея, що виявилося грубою помилкою. Українській пресі не вільно було про це писати, але справа набрала міжнародного розголосу. Ту „пацифікацію" за кілька тижнів припинено. Єпископ, пізніший архиєпископ Іван Бучко, заявив з проповідниці собору св. Юра: „Держава, яка б'є до крови і смерти своїх громадян — не може втриматися". Не арештували його тільки тому, що боялися масових заворушень, бо Владика Бучко втішався величезно популярністю, як і Слуга Божий Андрій.

На неділю 30-го вересня, сподівалися приїзду до Києва десятків чи сотень тисяч патріотів на величезну демонстрацію проти визвольного руху України. У минулу неділю, 30-го вересня 1990 року, радіостанція „Ню Йорк Таймсу" передала о год. 10-ій вранці — між іншими новинами вістку: „У Совєтському Союзі уряд вислав до столиці України Києва танки, військо, щоб не допустили до масової демонстрації, яка вимагала би більшої свободи. Уряд рішив вжити навіть силу": Паралеля дуже ясна: коли імперія хоче збройною силою здавити мирну демонстрацію своїх громадян, обурених безперебійним московсько-большевицьким режимом, всупереч усім деклямаціям Ґорбачова про демократію і децентралізацію влади — то це доказ не сили, а слабости цієї імперії.

Міхаїл Ґорбачов використовує догідну для СССР міжнародну коньюнктуру, щоб вжити своє „право" — проголошувати без окремої згоди Верховної Ради вийнятковий стан будь-котрій республіці Союзу та вислати туди військо. Криза в обширі Перської затоки за головування тепер Едуарда Шеварднадзе в Раді Безпеки ООН поставили на перше місце конечність співпраці ЗСА і СССР. Всі інші проблеми відійшли на задній плян. Але це не значить, що Міхаїл Ґорбачов може завернути історичний годинник назад до епохи Сталіна і його наступників. Нікіта Хрущов „розвінчав" Сталіна, але вислав на Мадярщину танки для здавлення тамошньої революції дармащо ту революцію очолював генеральний секретар Компартії Мадярщини Імре Надь. Раволюцію здавлено танками, Імре Надя підступом зманили на „переговори", арештували і розстріляли. Але це було в 1956 р. А в 1989 р. його тіло перевезли на Мадярщину і похоронили з парадою, як національного героя. У цьому році на вимогу мадярського уряду у Будапешті Москва відкликує вже частинами свої війська.

Якщо б сьогодні 50 мільйонів українців мали цю національно-державну свідомість, що її мали мадяри тому 34 роки чи як виявили в минулому і цьому році литовці, то мабуть Ґорбачов при всій своїй ароґанції зацукався б перед висилкою танків до Києва.

Все одно — переводити в будь-якій республіці, зокрема в Україні, таку масакру як на Мадярщині у 1956 році — неможливо. Завеликий простір, завелика нація і завеликий риск втратити на Заході опінію країни, яка хоче бути в Европі. Казав мудрий галицький селянин: „Пережили ми панщину, переживемо і конституцію". Керівники визвольного руху в Україні — оптимісти. І ми — також.

Наталя Осока

НОВІ ПОЛІТИЧНІ КРОКИ ҐОРБАЧОВА

Центральні газети совєтської столиці приділяють багато уваги подіям у Кремлі, друкують репортажі з сесії Верховної Ради СССР, промови тощо. Політичні коментатори газети „Московске Новости" з 23-го вересня пишуть про різні маневрування призидента Міхаїла Горбачова та про нові укази, справжню мету яких годі розгадати.

Наприклад, у статті доктора юридичних наук, начальника катедри московської вищої школи міліції Сергія Віцина розповідається, що згідно з рішенням з'їзду народних депутатів про відокремлення партійних функцій від державних президент Ґорбачов видав указ „Про реформування політичних органів Збройних Сил СССР, військ КҐБ СССР, внутрішній військ МВС СССР і залізничних військ".

Такої реформи громадськість чекає давно, але ж даний указ лише приписує військовим відомствам „виробити проєкт", тобто самим визначити, як їм функціонувати далі. Президентський указ зобов'язує реформувати політичні органи так, щоб перетворити їх на „військово-політичні органи, які б проводили державну політику оборони й безпеки СССР, виховання й соціяльний захист віськовослужбовців". Така реформа не обіцяє деполітизації військ, бо зміниться лише назва, замість політичних органів будуть військово-політичні, а функції залишаться ті ж самі.

Отож автор статті справедливо зауважує, що у правовій державі громадяни повинні мати певність, що люди у військовій формі захистять їх незалежно від партійних симпатій.

Інші коментатори звернули увагу на те, як М. Ґорбачов зареаґував на прийняття 16-го липня декляради про державний суверенітет України, у якій затверджено необхідність створення республіканських збройних сил. М. Ґорбачов не відгукнувся жодним словом на цю подію, але 25-го липня видав указ, який забороняє створення республіканських збройних формувань, хоч насправді у республіках Прибалтики, Кавказу й Середньої Азії національні збройні формування з'явилися давно, відразу після того, як стало видно, що на захист вічно спізнених совєтських військ населення розраховувати не може.

З приводу цього президентського указу народний депутат СССР і РСФСР Галина Старовойтова висловила думку, що коли проєкти нового союзного договору лише обговорюються то ще невідомо, які саме функції республіки вирішать делеґувати центрові, отже невідомо чи повинні рішення про військові формування залежати від майбутнього договору.

У статті „Кому служать люди в формі" С. Віцін пише: „Якщо визнання політичного плюралізму не тактичний хід, не гола деклярація, то має з'явитися указ про ліквідацію КПСС у Збройних Силах, МВС, КҐБ, і інших правоохоронних органах. Але ж цього не відбувається".

Справді, КПСС продовжує здійснювати жорстоке контролювання всіх збройних формувань, органи КҐБ фактично підкоряються тільки ЦК КПСС, а керівники КҐБ як у центрі, так і в республіках, як правило, є членами Політбюра Компартії, отже їй вони й служать.

Ще одна журналістка „Московских Новостей" Людмила Телень у статті „Політична драма на фоні ринку" описує події у парляменті 11-го вересня, коли народні депутати СССР заявили про свій намір „бути не лише виконавцями, але й співавторами" здійснюваної драми. Засідання парляменту того ранку відкрив прем'єр Ніколай Рижков, однак сподіваної доповіді про нову програму переходу до ринку депутати не почули. Натомість голова уряду піддав нищівній критиці проєкти суперників, не ознайомивши присутніх ні зі своїм пляном реформи, ні з жодним із згаданих ним у доповіді документів, що, зрозуміло, викликало подив і роздратування членів парляменту. Нічого не прояснили і подальші події. Як розповідає Л. Телень, „Міхаїл Ґорбачов повідомив зібранню, що узгоджений варіянт буде представлений наступного дня. Потім академік Шаталін пояснив, що це на 99 відсотків варіянт 'його' групи. І, нарешті, під кінець засідання сам президент визнав, що віддає перевагу проєктові Шаталіна. Трохи пізніше на пресовій конференції Рижков оцінив цю заяву як несподіванку...".

Фактично це було визнання, що між Рижковим і Ґорбачовим, існують розбіжності. Крім того, стало ясно, що велика політика, як і раніше, здійснюється поза парляментом. Зрозу-

(Закінчення на стор. 6-ій)

І.К.

Парафіяльні „книги"

„Українська православна катедра св. князя Володимира в Ню Йорку", пропам'ятна книга з приводу 60-річчя парафії (1926-1986) Ню Йорк.

Майбутній дослідник, працюючи над історією українського церковного життя у ЗСА, зокрема над історією Української Православної Церкви, натрапить на майже непоборні труднощі. Виявиться, що немає спеціялізованих цілеспрямованих церковних бібліотек і архівів, немає наукових монографій та фахово оформлених спогадів, листувань і схоплених на магнітофоні усних свідчень. Не мають монографій окремі українські храми в Америці, немає описів головних кладовищ, між ними й славного кладовища у Бавнд Бруку, Н.Дж., що його заслужено величають Пантеоном.

Невідомо, чи доведеться колись зібрати всі числа таких важливих для історії церков періодичних видань, яким для історії Православної Церкви є журнал „Дніпро", що виходив до 1950 року й закріпив на своїх сторінках забуті вже і недосліджені давні церковні події.

З прибуттям нових іміґрантів, у 1950 роках почали з'являтися короткотривалі нові церковні видання Православної Церкви. Втримався досьогодні журнал „Українське Православне Слово", доступний дослідникам своїм „Покажчиком", який охоплює перші 30 років публікування „УП-Слова". Одначе й цей журнал неспроможний подавати повного літопису життя багатьох, особливо малих, парафій. Чудовий покажчик часопису „Свобода" розкриває перед дослідником доступ до дій українців (та й не тільки українців) в Америці, але й там надто мало про події в окремих скупченнях іміґрантів.

Частково рятують справу продам'ятні книги, себто ювілейні збірники деяких, — найчастіше у великих містах, — церковних громад. Такі збірники опрацьовувано, звичайно, з нагоди помітних річниць існування парафій. Багато подібних публікації уже зібрано в бібліотеці Дому української культури в Бавнд Бруку, а також у відомих українських і неукраїнських книгозбірнях в Ню Йорку, Клівленді, Вашінґтоні, Кембріджі, Стемфорді, Мінеаполісі, Чикаґо. Такі ювілейні видання звичайно охоплюють не тільки історію своєї парафії, але й загальні церковні події.

Найсвіжіша, й либонь найповніша, такого роду публікація вийшла недавно у світ для відзначення шістдесятріччя існування нюйоркської православної парафії св.кн. Володимира. Змістом, мовно-правописною сторінкою, рясністю ілюстрацій, друкарською технікою ця „Пропам'ятна книга" дорівнює найкращим подібного роду публікаціям. Книга вирізняється й дбайливо виконаною, — з цікавим, невтертим зображенням кн. Володимира, — обкладиною мистця Миколи Голодника.

У складі редакційної Колеґії, до самої його передчасної смерти, був досвідчений журналіст і книгознавець Р. Маланчук.

Найзмістовніша у Збірнику стаття „Шістдесятиліття нашої парафії" (стор. 35-50). Ілюструють статтю світлини парафіяльної управи, священо й церковнослужителів та різних урочистостей. Фотографії (хоча й не усі) мають необхідні „метрики", — датування і позначання зображених осіб — хоч технічне виконання репродукцій незадовільне. У трьох розділах головної статті подано історію парафії, яка спочатку (1926 р.) мала храм при вул. 14-ій, звідки після непорозумінь і судових процесів, продавши свої будівлі, перенеслася на вул. 82-гу, де її великий храм нині титулується катедрою нюйоркського єпископа. До катедри приписана польова церква у Самерсеті, Н.Дж., і вояцька церква-пам'ятник у Керґонксоні, Н.Й. Про цю церкву-пам'ятник у Збірнику вміщено окрему статтю її фундатора, полк. Петра Войновського. На своїй землі в Самерсет, Н.Дж., парафія катедри здвигає від 1981 року оселю для літніх, — п'ять домів на 60 мешкань, — що її вже завершується.

Основну статтю доповнює опис святкування ювілею парафії та згадки про заслужених церковних діячів, які працювали для парафії. Розділ „відійшли від нас у кращий світ" подає (у групах: духівництво, військовики, науковці, мистці й письменники, громадські й політичні діячі, професіоналісти, парафіяни) список померлих у роках 1976-1986 членів парафії. Якщо б у „Книзі" був ще й список народжених, новоприбулих та цих хто виїхав, у інші місцевості родин, та такі дані були б радо використані соціологами й істориками у дослідах над внутрішньою міґрацією і розвитком чи й занепадом українських громад у великих містах Америки.

Окремі статті присвячено протопросвітерові Левові Весоловському, Несторові Городовенкові та Василеві Завітневичеві.

У глибинність творчости мистців вводить блискуча студія Василя Барки („Знак

(Закінчення на стор. 6-ій)

Юрій Р. Рибак

ЗАТРИМКА ВУЛИЧНОГО РУХУ

Здається, що ніхто не заперечить великого значення автомобіля для людини, хоча б лише тому, що без нього важко дістатися до місця праці чи замешкання. Але коли мова про приємність в їзді, то тут опінія поділена, а саме через затримку вуличного руху, не тільки в американських містах, але по всьому світі. Кожного бо дня багато доріг наповнюється автомобілями, вантажними автами, автобусами та іншими засобами транспорту... Всіх їх об'єднує черепаший крок вперед із суцільною затримкою тут і там; тоді немає ані тиші ані спокою, бо мотори продовжують свій гуркіт а нетерпеливі сміливці намагаються постійно змінити свою позицію, втискаючись насильно у ряди тих, що, мовляв, мають кращі шанси посуватись скорше... І тут джерело протестів гудків а навіть виміни нецензурних завваг із скарбниці словесности... Часто ситуація стає нестерпна від якої люди, де би вони не жили, невсилі втекти. Американці не унікальні, бож у Римі під час години напливу („Rush hour") затримка руху розтягається на шість миль; у Лондоні пересічна скорість виносить три милі на годину а в Токіо потрібно півтора години, щоб переїхати п'ять миль. Німецьке шосе — автобан, відоме з можливо скорої їзди тратить свою репутацію під час літнього „вікенду", де затримка триває на просторі сорок миль!

Хвилююча ситуація на дорозі не завжди йде у забуття. Згідно, бо, з психологами вплив постійної затримки вуличного руху викликає у водіїв наглядну інтенсивність, яку не дається мірити кількостевою методою, що примінюється до довкілля чи економіки країни. Довгі медичні спостереження виявили, що їзда під час години напливу часто пов'язана з творенням шлункової виразки, болями карку, збільшеним тиском крови та активнішим діянням серця. Можна теж завважити, що водії жаліються на зменшену продуктивність у праці, напруження родинних як і загальноособистих відносин.

Коли ж узяти паливо автомашини, то воно теж збільшає ґльобальне розгрівання-формацію кислотного дощу та міське занечищення довкілля головно руйнування будинків, пам'ятників тощо. У Римі добре тямлять день 14-го грудня 1984 року — „чорну п'ятницю" саме під час різдвяних закупів, коли падав сильний дощ, а автобуси страйкували. Затримка руху тривала цілий день і багато водіїв заплатило життям, вдихаючи надмір спаленої ґазоліни.

І все можна б контролювати, коли б і не це, що кількість автомобілів у світі зросла до 300 мільйонів, себто шість разів більше ніж сорок років тому. А що буде у найближчій майбутності?...

У самих ЗСА, які мають найбільшу колекцію скупчених міст, уряд обрахував, що нинішнє число всіх родів автомобілів виносить 180 мільйонів і подвоїться за 30 років. А вислід?... Вислід такий, що кошти палива збільшаться, а продуктивність праці зменшиться. Зважмо, що нині на самі затримки вуличного руху люди втрачають понад півтора більйона годин, а коло три більйони ґальонів ґазоліни, себто майже 4 відс. річної народної консумції втрачені, бо йдуть бездільно у повітря... Зростаюча кількість автомашин заторкає і нафту, бо її резерви вичерпуються, а нові невсилі у тій самій мірі заспокоїти запотребування — у висліді кожна миля коштуватиме більше.

Очевидно, що затримку вуличного руху можна б злагіднити розбудовою все більше та більше доріг чи постійно поширювати міські вулиці. Цей же погляд має, однак, своє застереження. Зважмо тільки, що у світовому маштабі принайменше одну третину пересічної площі міста вже зайняли вулиці та паркувальні площі. У самих ЗСА десять відсотків орної землі вже покрив асфальт. І коли так продовжувати забирання врожайної землі та перемінювання її в невжиток — бож на дорозі нічого не дасться вирощувати, — то аґрарний сектор економії зустрінеться з дилемою зменшування посівної площі. Правда, що тоді буде змога їхати скоро, однак зовсім певно прийдеться платити за хліб більше. А що станеться, коли хліба для населення забракне, бо менше стане поля?...

Тому кожний старається тому запобігти. Ось до розв'язки вуличного руху долучилась і технологія, яка має намір застосування комп'ютерських здобутків облегшити їзду при допомозі інформації і реґуляції руху. Вже навіть введено в життя експериментування різних систем, одначе суцільне здійснення натрапляє на перепони зі сторони міського уряду, що не має потрібних фондів для реалізації цих задумів. Остаточно знавці цієї проблеми руху вважають, що найдешевший засіб розв'язки затримки було б перейти до масового подорожування і змінних годин праці, себто, щоб усі не зачинали та кінчали працю у точно тому самому часі.

У нерозвинених країнах проблема транспорту знайшлась на роздоріжжі, бо автомобіль для багатих — це символ проґресивної спільноти, а для бідних залишилося продовжувати незмоторизований спосіб, що вживали від віків. У висліді подиктована тут конечністю сумішка родів транспорту — це раціональна розв'язка проблеми, однак і вона не виключить створювання можливости затримки вуличного руху, коли часто забагато людей на дорозі.

Марія Клячко

ПОДОРОЖ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО ДО ЗАХІДНЬОЇ ЕВРОПИ І АМЕРИКИ В 1920-23

II.

Митрополит Шептицький був не всилі стримати репресій польського уряду, направлених проти Греко-Католицької Церкви. Не міг він також продовжувати зі Львова місійну акцію в Росії. Будь-які спроби покращити національну ситуацію також не приносили жодного успіху. З огляду на це, Митрополит попросив польський уряд видати йому паспорт на виїзд закордон, на що і отримав дозвіл тодішнього міністра закордонних справ Є. Сапіги.

Як тільки польські єпископи довідалися, що Митрополит Андрей вибрався до Риму, то що там буде мати можливість довідатися, які вони слали на нього доноси, архиєпископи Сапіга і Теодорович також поспішили до Риму.

Головне, проти чого вони протестували, було те, що Митрополит Шептицький самовільно, на їх думку, започаткував Російську Греко-Католицьку Церкву та установив екзархат, а також інтронізував у Києві єпископа Боцяна.

На аудієнції у Папи Бенедикта XV Митрополит Андрей пояснив Святішому Отцеві, що він діяв на підставі повноважень, наданих йому Папою Пієм X, щоб провадити місійну працю в Росії та назначати екзархати і представив на це відповідні документи. Прочитавши перший документ за підписом свого попередника Святіший Отець сказав: „Вистачить, я вірю, що Ви маєте і інші документи". Після переговорів, Папа знову сказав: „Моїм бажанням є мати всіх католиками, а не латинниками". Він підтвердив усі повноваження, надані Шептицькому його попередником.

Члени польського посольства при Ватикані і польські єпископи старалися переконати Ватикан, що наміри Митрополита Шептицького об'єднати неприєднальну Православну Церкву з Римом є шкідливі і небезпечні для Польщі і для Вселенської Церкви. На їх думку, Католицька Церква повинна бути тільки латинського обряду, бо греко-католицька має націоналістичне забарвлення, а Митрополит Шептицький має нібито пронімецькі тенденції.

Як би у відповідь на всі ці закиди, Митрополит Шептицький на запрошення „Instituto Orientale" в Римі 17-го лютого 1921 року виголосив промову на тему: „Роль монашества в проблемі Унії", в якій заохочував до місійної праці, підкреслюючи, що не може бути мови про латинізацію Сходу, бо поминаючи схизму, грецьке християнство не є щось менше, як римське.

Митрополит Андрей тричі був на аудієнції у Святішого Отця, після чого Папа, напевно, краще зорієнтувався про стан українського населення в Східній Галичині. 24-го лютого 1921 року Папа Бенедикт XV написав листа до Митрополита Шептицького, із співчуттям і повним розумінням Папа згадав про страждання українського народу і просив Бога „аби в своїм милосердю зволив по тих тяжких пробах зглянутись на той геройський народ, котрий стільки зумів витерпіти задля збереження свого обряду, що є рівночасно заборолом його національности". Папа підкреслив, що він постійно старався допомагати руському народові і навіть вислав папського візитатора отця Джованні Дженоккі, хоч його „не допустили до благородного народу". Очевидно тут йде мова про те, що польські власті не допустили отця Дженоккі до Львова. Згадуючи, що на прохання Митрополита Андрея, відкривається Руська Колеґія, Папа закінчив свій лист побажанням щоб сповнилися слова Папи Урбана VIII: „Сподіваюся, що через Вас, мої Русини, Схід навернеться". Тоді ж Папа призначив один мільйон лір на Руську Колеґію, а сто тисяч лір для потерпілих від війни у Східній Галичині.

Цей лист Папи не сподобався полякам. Польські єпископи і члени польського посольства намагалися не допустити публікації його в „Acta Apostolicae Sedis". Однак, під загрозою Папи змінити редакторів, лист був опублікований в травні.

Тут варто підкреслити також, що під час свого перебування в Римі Митрополит Андрей не тільки дістав підтвердження усіх своїх попередніх повноважень щодо діяльности в Росії, але й був призначений візитатором від Конґреґації до Бразилії і Арґентини. Йому видали дипломатичний паспорт з повноваженнями дипломатичного представника Ватикану і дали завдання провести канонічну візитацію греко-католицьких церков в цих країнах. Підтвердження повноважень в Росії, призначення візитатором, лист Папи і фінансова допомога Руській Колеґії та потерпілим у війні були для Митрополита Андрея великою моральною підтримкою.

Полагодивши справи в Римі, Митрополит виїхав до Бельгії, Голляндії і Франції. Мета його поїздки була подвійною. Він виголошував промови в справі поширення місії на Схід, намагався переконати в тому, що його можна приєднати до Вселенської Церкви не латинізацією, а тільки через східній обряд. 14-го січня 1963 року отець Поль Мейє тодішній Провінціяльний Єзуїтів східнього обряду, а пізніше ректор Russicum в Римі і один з творців Ватиканської „Ostpolitic", написав до автора цих рядків: „Я мав 16 років в 1921 р., коли преподобний і святий Митрополит Шептицький приїхав до Брюселю, де виголосив лекцію". В цих спогадах на чотирьох сторінках отець Мейє визнає себе послідовником і великим прихильником Митрополита. Далі він пише: „Я переховую його реліквії, листи і документи, які свідчать, що підхід Митрополита до проблем був творчим та конструктивним. Я ніколи не читав жодного слова ненависти в його писаннях".

Другою метою його поїздки були зустрічі з представниками урядів. Так, наприклад, зустрівшись з президентом Франції Аристідом Бріяндом, Митрополит залишив йому меморандум датований 14-им липня 1921 року, в якому представляв дійсний стан населення та просив справедливо розв'язати справу Східньої Галичини, як самостійної держави, а не, „щоб (населенню) були признані права тільки національних меншостей". Про цю зустріч Митрополита Андрея з президентом Бріяндом в Інституті Сікорського у Лондоні є дуже цікавий звіт працівника польського посольства в Парижі М. Замойського. Він з незадоволенням писав, що присутні на цій зустрічі висловлювалися, що „Шептицький не є політиком, а тільки апостолом, глибоко пов'язаним з Україною; метою його подорожі було і є знайти тут і в Америці допомогу для України — релігійну і фінансову". Члени польських посольств затривожилися виступами та зустрічами Митрополита Андрея і прихильними статтями в закордонній пресі, як наприклад, в „La Croix" за 15-те листопада. Вони почали остерігати урядові чинники у Варшаві, щоб звернули увагу на те, що вже навіть французьке духовенство критикує поведінку польського латинського кліру у відношенні до українців греко-католиків.

Продовження буде

СТОРІНКА ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ

Роман Гавриляк

ТУІА СЬОГОДНІ

Наше Т-во знаходиться тепер вже у п'ятому десятиріччі свойого існування тут в Америці, і тому варто би зробити деякі підсумки, перевести спробу аналізи пройденого шляху, та глянути на наші переспективи у майбутньому. Впродовж свойого існування наше Т-во переходило періоди розквіту та занепаду у своїй службі для нашого членства та української громади в загальному. Наші завдання та заінтересування змінялись з часом та в залежності від вимог обставин, як також політичного клімату.

На початку наші члени мусіли себе пристосувати до змінених вимог виконування своєї професії у новій країні. Вони приїхали сюди, разом з великою хвилею політичних еніграитів, під час „Великого ісходу" з наших земель, коли там запанувала знова червона влада після Другої світової війни. Прибули вони до цеї країни з европейськими дипломами та таким же способом думання і виконування праці. Треба було пристосуватись до нових обставин, навчитися дечого нового, але також внести свої корисні елементи, привезені зі „старого" краю, в інженурну професію тут. Цей період пристосовування тривав декілька літ, і наші інженери вив'язалися з цього без проблем; всі вони влаштувалися на працю за своїм фахом, а дехто навіть відразу з великими успіхами. Наше Т-во зразу створило для своїх членів форум для виміни інформацій щодо професійної праці, також стало для них живим товариським осердком. Наше членство скоро зростало, створено відділи Т-ва по різних містах Америки, і у відносно короткому часі воно досягнуло найкращого свого розквіту. Тоді ми почали публікувати журнал „Вісті Українських інженерів", що й продовжуємо до сьогоднішнього дня. Цей журнал є, оскільки нам відомо, ще й донині, єдиним українськомовним журналом у світі. Як знаємо, через відому русифікаційну політику Москви майже всі наукові та технічні публікації в Україні є друковані мовою російською. Наше Т-во влаштувало численні наукові конференції з різних ділянок інженерної професії, даючи цим змогу членам доповідати про найцікавіші висліди своєї дослідної праці та про свої осяги. Якщо йдеться про товариське життя, то заведено традицію балів дебютамток, які імпрези влаштовували наші відділи по своїх осередках, ці балі стали головною імпрезою карнавалу.

З часом, однак, членство нашого Т-ва змінилося дещо через доплив інженерів, які покінчили свої студії вже тут в Америці, і які допомогли дещо достосувати нашу діяльність до їхніх потреб. Нашу домівку перенесено до престижевих приміщень Українського Інституту Америки, і ми найняли платного працівника до нашого бюра. Однак, в основному, наша діяльність залишилася незміненою, та йшла дальше попередніми шляхами. В пізніших роках, коли старші члени або відходили на заслужену пенсію, або залишали нас відходячи у кращий світ вічности, наше Т-во зазнало деякого занепаду. Нова ґенерація молодих інженерів, народжених вже тут, не була достатньо вмотивована вступати в члени нашого Т-ва, і їхнє число у рядах ТУІА було відносно невелика. З причин відходу старших інженерів і браку заінтересування серед молодших, наше Т-во попало в деяку кризу. Стало важко знайти охочих зайняти діловодства в головній управі та в управах відділів. Однак діяльність ТУІА продовжувалась, головно завдяки послідовности давніх ентузіястів.

У дальшому, завдяки наполегливій праці та талантові попередніх голів Т-ва та їхніх співробітників з Головної управи, вдалося кризу усунути і притягнути до Т-ва деяке число нових молодших членів.

Однак політичні зміни, які настали минулого року в Україні та в інших країнах комуністичного блоку, поставили перед нашим Т-вом зовсім нові проблеми та відкрили йому нові можливості для сповнення завдань, для яких ТУІА було створене. Усі ми знаємо, які головокружні переміни зайшли в Україні в наслідок „перебудови". Люди перестали боятися явно висловлювати свої думки; досі брутально придушена українська мова займає знову їй належне місце державної. Страшні злочини попередніх кремлівських можновладців нарешті зачинають поступово діставати офіційно належний їм осуд. Комунізм та марксизм нарешті збанкрутував. Відродження в Україні йде дальше запоморочним темпом. Досі щільно закриті кордони відкриваються, і ми знову можемо нав'язувати контакти нашими братами на Україні. Ми тепер мусимо встановлювати з ними професійні, наукові та господарські зв'язки, розпочинати та продовжувати діялог, а де потрібно та можливо давати поміч, головно у нашій професійній лінії. Нам треба пильно слідкувати за цими новими змінами, достосовуватися до них та діяти відповідно до змінного політичного клімату.

Щоб піти на зустріч цим новим вимогам Головна управа ТУІА намітила декілька конкретних завдань та поробила вже заходи для їхнього реалізування.

Поперше нам треба нав'язати контакти з нашими науковими та професійними інституціями та особами в Україні. Нам треба запізнатися з їхньою працею, довідатися про їхні осяги, успіхи та потреби, та розпочати з ними співпрацю. Щоб це осягнути челин Головної управи д-р Осип Мороз їздив до Києва, де він нав'язав контакт з ректором Київського Політехнічного Інституту (КПІ), та договорився щодо конкретних можливостей співпраці нашого Т-ва з ними. Щоб цю співпрацю розпочати, КПІ запросив наше Т-во брати участь і наших перелеґентів читати доповіді на 4-ій міжнародній конференції на тему „Проблеми комплексної автоматизації", яка відбудеться у Києві в днях 17-го—20-го жовтня ц. р. Головна управа вже має декілька зголошених наших членів з доповідями: організується збірна поїздка до Києва.

Дальшою проблемою, яка вирннула туту в Америці та в Україні, є застосування української мови в комп'ютерній техніці. Як знаємо, українській мові привернено статус державної мови в УССР, і це треба перевести практично в життя. Однак якщо цієї мови не буде видно на екранах комп'ютерів, то вона дальше буде мати підрядне становище. Існує вже тут багато програм словоперетвору чи там обробки текстів, для різних комп'юторів, які програми дозволяють писати по-українськи вживаючи різних шрифтів. Однак трудність є в тому, що відмінності цих програм не дозволяють на обмін інформаціями між комп'ютерами. Вони також не дозволяють на сортування інформацій, яке дуже важливе для використання інформаційних баз. Щоб тому зарадити, при ТУІА було створено літом 1989 спеціяльний комітет для узгіднення існуючих розбіжностей у вживанні української мови в комп'ютерній техніці, та для евентуального створення стандарту для кодування кирилиці на комп'ютер. Членами цього комітету стали члени та не-члени ТУІА, разом 10 осіб. Координатором цього комітету був Роман Гавриляк, голова ТУІА. Праця комітету проходила в більшості на далеку відваль — кореспонденційно, телефоном або засобами телекомунікації, зогля-

(Закінчення на стор. 6-ій)

Анатоль Вовк

СЛОВНИК ДЛЯ ВСІХ

Для кожної української людини, що живе в англомовних країнах, потреба доброго англійсько-українського словника очевидна, велика і пекуча. На жаль, хоч від кінця II світової війни на еміграції появилося декілька англо-українських словників, вони сьогодні застарілі (напр. Лева і Вербяного з 1947 р.), якісно незадовільні (напр. І. Саластина з 1956 р.) або, як словники „шкільного типу", неповні (словник М. Дейко та ін. з 1979 р. і словник В. Ніньовського з 1985 р.). Для авторів, журналістів та перекладачів потрібний словник яккайбільший об'ємом, який містив би сучасну англійську лексику.

У нашій батьківщині за 45 років від закінчення війни появилися тільки два англо-українські словники: словник М. Подвезька з 1948 р. і словник М. Подвезька і М. Балли з 1974 р. Перший з них має близько 50 тисяч слів та виразів, другий — 65 тисяч. Для повірняння американський сучасний тлумачний словник широкого вжитку містить 90 тисяч реєстрових слів чи гасел („Masmillan Contemporary Dictionary", New York — London, 1979). Знову з найбільший англоросійський словник „Большой англо-русский словарь", за ред. І. Гальперина (1977 р.) має 150 тисяч гасел плюс доповнення на 12 тисяч гасел (1980 р.). Ці дані ілюструють яка бідна була англо-українська лексикографія в роках „застою".

Хоч маємо оце 5-ий рік „перебудови", досі не бачимо в лексикографії УРСР ніякої поправи ні посиленої діяльности. Навість словник Подвезька і Балли з 1974 р. перевидано не в Києві, але в Канаді Канадським Інститутом Українознавчих Студій, за дозволом Києва. Тут треба відзначити, що цей єдиний відносно великий англо-український словник не є насправді оригінальною українською працею. Добре прихованим ує факт, що це в дійсності є „Англо-русский словар" В.К.Мюллера з 1966 р., в якому укладачі переклали російську частину на українську мову та скоротили реєстр на 5 тисяч гасел. А що англомовні джерела цього російського словника походять ще з 1933-1958 рр., то словник Подвезька і Балли не містить зовсім англійської лексики останніх 35 років. Що більше, через те, що цей словник охоронений правом „копірайт", його до недавна не передруковували в діяспорі. Зате перший, ще гірший і більше застарілий Подвезьків словник з 1948 р. такої охорони не мав. Його передруковано в ЗСА кілька разів, і цей античний, і бідний але гарно оправлений англо-український словник став стандартом в українській діяспорі. Він і досі є у продажу.

Ми розглянули цю невеселу ситуацію з англо-українськими словниками тому, щоб з цієї перспективи показати задум, що зродився у підписаного багаро років тому, і який нині великою мірою здійснений завдяки співпраці і фінансуванню Т-ва Українських Інженерів Америки. Це була думка опрацювати доповняльний і виправний (коректичний) словник до Подвезькових словників. Про потребу доповнення реєстру новою лексикою ми вже говорили. Необхідність виправлень мови, а зокрема термінології підсовєтських словників очевидна, коли взяти до уваги факт, що в УССР, почавши від 1933 р., українську мову (лексику, синтетику, морфологію), термінологію та правопис піддано нещадній, методичній русифікації. Термінологічні словники, які видала Українська Академія Наук в 1928-1932 рр., так „деукраїнізовано", що в деяких з них 60 відсотків термінів замінено російськими в українській формі або кальками російських слів.

Цей задум доповнити і випавити (зокрема „реукраїнізувати") офіційний англо-український словник почав підписаний здійснювати, коли то в 1973 р. почав у „Вістях українських інженерів" виходити частками його „Вибірковий англійсько-український словник з природознавства, техніки і сучасного побуту". Не зважаючи на всякі труднощі, друк словника продовжувався 17 років і закінчився у випуску „Вістей" за січень-червень 1990 р. Словник друковано у дуже несприятливих умовинах. Його реєстр вимагав кількох різних шрифтів, наголосів, особливих знаків, на які друкарні не були приготовані. У зв'язку із змінами друкарень 4 рази довелося змінювати поліграфічне оформлення словника. Складені умовини друку означали ще й додаткові витрати для ТУІА. Все ж таки друк зошитами доведено до кінцтя. Що більше, приблизно половину праці згодом удосуплено загалові.

Заходами покійного інж. Михайла Пежанського, великого ентузіяста термінології і словникарства, в 1982 р. літери А-М словника видано окремою книжкою, під фірмою ТУІА і Українського Термінологічного Центру в Америці (УТЦА). Словник дістав прихильнілрецензії (проф. В. Жили в „Свободі" та д-ра А. Турчина в „Сучасності"). Факт, що без особливої реклями розпродано кількасот примірників цього „півсловника", показує на велику потребук такого видання у діяспорі. Тому на аґенді Управи ТУІА є намір перевидати цілий словник одною книжкою. Таке перевидання не тільки дозволить реєстр поширити і помилки і недогляди виправити, але теж і надати словникові модерніше оформлення внутрі та ззовні. Від 1973 р. появилося чимало нових цінних джерел як в англійській, так і в українській мовах. Їх можна і слід використати, підготовляючи перевидання. Немає сумніву, що такий повний доповняльний і коректичний словник буде не менше, а може й більше потрібний і корисний в Україні, ніж у діяспорі. Там словник Подвезька і Балли із реєстром 35-річної давности все ще є останнім словом англійсько-української лексикографії.

Під цю пору найбільш пекучою проблемою є придбання фондів на перевидання словника. Бюджет ТУІА перетяжений витратами в зв'язку з нав'язанням професійних контактів з інженерами і науковцями України. Товариство активізувалося у проблемах стандартизації української абетки в комп'ютерній техніці. Не маючи змоги самотужки видати словник у належньому оформленні і тиражі, ТУІА звернулося за фінансовою допомогою до Наукового Т-ва ім. Шевченка. Історично НТШ було зацікавлене у справах української термінології (а більшість реєстру словника, це саме термінологія), а також відновлене НТШ у Львові підкреслює у свойій програмовій заяві важливість термінологічної праці. Маємо надію, що пертрактації двох товариств, що ведуться вже кілька місяців, принесуть добрий результат і видання словника піде „повною парою" вперед.

Наприкінці треба сказати, чому в заголовку статті ми назвали проєктоване перевидання „словником для всіх". Хоч уточнена назва словника „Англійсько-український словник вибраної лексики (природничі науки, техніка і сучасний побут") вказує на спеціялізований характер видання, широкий діяпазон тем повинен дати щось корисного і цікавого кожній інтелігентній людині. Під природничими науками ми знайдемо там назви найпоширеніших рослин і тварин, частин тіла, терміни з біології, географії, науки про довкілля, найпоширеніші хемічні назви. У царину техніки входять сьогодні актуальні терміни ядрової енергії і техніки, комп'ютотехніки, астронавтики. Широка катеґорія сучасного побуту включає назви від кухонного електроустаткування до авдіо- і відеотехніки. Ця категорія включає також низку нестандартних загальномовних слів, які поширені в сучасному побуті, а яких читач не знайде в інших англо-українських, а навіть в інших двомовних словниках (англо-російських, англо-польських), якими український перекладач є змушений часто користуватися. З огляду на це розмаїття тем не буде перебільшенням сказати, що „Англійсько-український словник вибраної лексики" буде потрібний і корисний не лише для інженерів і працівників пера, але для кожного, хто читає сучасні англомовні видання і бажає передати прочитане рідною мовою. Друкуючи цей словник, ТУІА вийшло поза професійні інтереси, а здійснило щось потенціяльно корисне для цілої української спільноти. Успішний передрук словника є, одначе, конечний, щоб досі витрачений час, труд і кошти принесли дійсну користь українцям у розсіянні і в батьківщині.

Лев Яцкевич

Анатолій Фоменко — ґеніяльний математик та мистець

У статті Ричарда Липкіна п.з. „Зображення царства математики" (Inside of the News 4/30/1990), описаний життєвий шлях та наукові досягнення молодого вченого (математика та фізика), Анатолія Фоменка, небуденний талант якого у графічнім зображуванні найбільш складних математичних ідей та прблем, промостив йому шлях до слави на Заході.

Для нас, українців, його слава особливо цінна, з уваги на можливість його українського походження. Анатолій Фоменко — дитина II світової війни, народжена в Донецьку на україні в 1945 році. Йому доля присудила велику славу, попереджену далекою мандрівкою та довголітнім побутом в Маґадані.

Місто Маґадан, розташоване на побережжі Охотського моря, в Сиббірі, де у підніжжі височенного ланціга гір його мешканці випасають північних оленів, заготовляють рибні консерви та видобувають золото, здовж крутих берегів славної ріки Колими. Але саме місто Маґадан придбало собі сумну славу в цілім Совєтськім Союзі побудовою, за часів Сталіна (в 1930-их роках) найбільш нелюдських у світі концентраційних таборів, які в урядовій номеклятурі носили евфемічну назву „таборів праці". В цих таборах згинуло досі з недоїдання, виснаги та відсутности примітивної гігієни й шпитальної опіки, сотні тисяч політичних в'язнів, одинокою провиною яких була любов до рідного народу та рідної церкви.

Місто Донецьк, чи Донецьке, що носило до 1924 року назву Юзівка, а з 1924-1961 — Сталіно, становить адміністртивний і культурний осередок Донецької області. Індустріяльно — це один з найбільших центрів металурґійної та вугільної промисловости Совєтського Союзу. Кількість мешканців Донецька дорівнюється приблизно одному мільйонові.

В часі II світової війни він був окупований німецькими військами і життя у ньому не було для мешканців раєм. Щоб заховати себе фізично при житті чи оминути марева вивозу на роботу до Німеччини, багато людей мусіло працювати в німецькій системі, виставляючи себе, одночасно, на позначення ярликами „ворогів народу".

коли в 1946 році почалася чистка та засилання на Сибір, одними з перших, була родина гірничого інж. Фоменка, якому найбільш „гуманна" влада світу дала змогу відпокутувати свої гріхи працею за званням в копальні золота в Маґадані. Там ціла родина, з однорічною дитиною, провели 11 років життя, жорстокого мов вовчиця. А коли здавалося — все пропаще, прийшла до них, мов блискавка, вістка про смерть Сталіна (1953), а згодом дозвіл на поворот на Україну, де молодий Анатолій почав ходити до 10-річки, виявляючи подивуґідний талант у математиці.

Згодом він почав брати участь у так званих математичних олімпіядах, на яких завжди здобував перші місця та цілий ряд стипендій до найкращих університетів Совєтського Союзу. Одна з таких стипендій, промостила йому шлях до Московського університету, в якому він також ставав постійним першуном, у фізиці й математиці, а зокрема в геометрії. На 24-му році життя він вже опублікував свою докторську дисертацію, „Про тотальні геодезійні підтрубопроводи в Ріманівських просторах", за яку Московське математичне Т-во присудило йому першу нагороду.

Анатолій Фоменко займає сьогодні становище проф. університету математичних наук та досі опублікував поверх 130 наукових публікацій, в тому 10 великих праць, з ділянки топології, що становить одну з віток геометрії.

Незалежно від цього, він є автором поверх 300 безтитульних мистецьких творів, здебільша графічних рисунків, в туші, які зображують складні фізико-математичні ідеї. І саме ці мистецькі твори, промостили йому, в час гласности й перебудови, шлях у світ і принесла славу на Заході.

І так, Тома Банчов, проф. математики Бравн університету в провіденс у стейті Ровд Айленд, вважає Фоменка рідкісним математичним феноменом та новатором у формулюванні найскладніших математичних ідей та понять. На його думку, цього роду талант притаманний для ґеніяльно успосіблених та творчих умів. Його перевага над іншими математичниими талантами основується на вмілості подавати найбільш складні математичні поняття, у виді графічних зображень.

Але найцікавіше те, що його графічно мистецький талант — не вивчений, але природній. в часі відвідин університету Принстон, проведено з ним інтерв'ю, в якому він дослівно заявив, що він бачить чітко в своїй уяві деякі деталі нашого фізичного світу. Згідно з його інтерпретацією, основні закони природи такі потужні, що ми ледь можемо уявити собі їхню силу. Траєкторії чи пак шляхи нашого життя та всі порухи нашого тіла, до певної міри зумовлені цими законами. З цього приводу кожне наше переміщення в просторі проходить в межах дуже вузьких каналів. Як індивіди ми такі малі, що можемо бачити тільки невеликі фраґменти цього великого світу, але наші уми не в силі зрозуміти всіх його деталів. І тому його зображення слід вважати не як анормальне сприймання чи психеделічний вигин простору, але радше, як філософічну інтерпретацію впливу невидних процесів на наш фізичний світ.

Товариство Українських Інженерів Америки висловлює подяку Екзекутиві УНС та редакції „Свободи" за поміщування сторінки ТУІА. Рівночасно ТУІА закликає усіх колеґ, які ще не є членами Українського Народного Союзу, вписатись до цієї престижевої нашої установи, яка проводить багатогранну діяльність для збереження української національної самосвідомости у вільному світі.

Богдан Чайківський

ВЧОРА, НИНІ, ЗАВТРА — ДОНБАСУ

День 11-го липня всі совєтські газети назвали „політичним мітинґом". В ньому брали участь не лише шахтарі Донбасу. Про це свідчили лозунги і плякати: „Металомонтажники повністю підтримують політичні домагання шахтарів", „ДПО-Точмаш: шахтарі, робітники заводу з Вами". Подібні плякати, телеграми і особисті звернення, що їх зустрічали страйкуючі оплесками. Солідаризувалися з ними і робітники „Азовсталь" в Маріюполі, далекосхідні рибалки, працівники залізничного району у Львові, міліція у Ровенька, автотранспортники і автобудівники в Москві, Метробуд в Ленінграді, суднобудівники в Ґорькому, металюрги і портовики Норильська, Баку, Тернополя та інші міста. Навіть вояки одної частини, де під телеграмою солідарности було 35 підписів. І море синьо-жовтих прапорів. Робітники наглядно побачили, що добути економічні права можна лише в політичній боротьбі і то на цілому фронті у цілій країні. Цей день був початком нового етапу робітничого руху, де політичні і національні проблеми стали рішальними. Союзний уряд повинен піти у відставку, націоналізувати все майно компартії, викинути парткоми з підприємств, організацій та установ, деполітизувати армію, МВС і КҐБ, дошкільне виховання та народну освіту — це згрубша рішення прийняті 11-го липня в Донецькому. „...Ми вимагаємо створення нового уряду, в якому мають бути представлені всі сили суспільства — тільки уряд народної згоди може одержати кредит довір'я для рішучих кроків щодо виходу країни з кризи... На мітинґу присутні представники 46 підприємств. У Донбасі страйкує 141 шахта, з них у Донецькому 12..." Подібні мітинґи проходили рівночасно і в інших містах Донбасу. У звідомленнях зі східнього Донбасу — Луганського кореспонденти київської преси назвали мітинґи 11-го липня „клекотінням магви". І дійсно цілий цей район був вульканом. В Краснодонік, починаючи з другої зміни, стали всі шахти. Тон мітинґуючих зростав з години на годину. Всі політичні домагання Реґіональної спілки шахтарів Донбасу було вповні підтримано. До них у різних містах додано і деякі льокальні. Наприклад, непогодженняк, щоб генеральний секретар КПСС був рівночасно і президентом Союзу. Вимога передати будинок міськкому партії робітничому комітетові, звільнення головного директора та начальника ОРС вугільного об'єднання. Реченцiлем для виконання тих рішень назначено 1-го вересня. В західньому Донбасі, Дніпропетровська область, питання про одноденний страйк рішався загальним, тайним голосуванням. У висліді більшістгь шахтарів рішила не працювати 11-го липня, а мітинґи відбути в містах Павлограді, Тарновці та Першотравенському. Всі шахти „Павлоградуголь" перестали працювати. 5,000 шахтарів взяли участь в мітингу у Павлограді. Крім політичних домагань, як в Донецькому, домагалися розв'язати не тільки союзний уряд, але і Верховну Раду, а їх функції передати Президентській Раді, що її в склад повинні ввійти голови Верховних Рад союзних республік. Висловили недовір'я голові уряду України В.А. Масолу і вимагали, щоб його переобрати. До 1-го серпня перевести деполітизацію підприємств і викинути з території шахт парткоми і комітети комсомолу, проголосити Донецько-Придніпровський район зоною економічної нужди та створити спеціяльний екологічний фонд. Прийняти новий закон про вибори рад і про можливість відклику народних депутатів. Провести найдальше до двох літ вибори до всіх рад. Відновити повну і безпосередню телевізійну передачу нарад Верховної Ради України. Віддати газету „Західній Донбас" у повне користування Міської Ради. Перевести не пізніше, як у вересні засідання за круглим столом представників влади і шахтарських колективів. Невиконання всіх тих вимог до 1-го вересня приведе до загострення політичної ситуації в країні та до нового страйку.

Всі ті вимоги шахтарів відбувалися на тлі т.зв. попереджувального страйку гірняків. В самому Донецькому не пішло в шахти біля 30,000 робітників. Не видобуто 146 тис. тонн вугілля. Політичні настрої шахтарів Донбасу відбилися на загальній продукції шахт. Від 1-го до 11-го липня Донецька область не додала понад 400,000 тонн вугілля, в першій половині цього року 5 міл. тонн менше, як в минулом у році (за цей час). Про це говорили в закритім для загалу будинку Обкому КПУ на зустрічі з кореспондентами совєтської та чужої преси вечором 11-го липня члени донецького обкому. Один з них так схарактеризував мітинг шахтарів на площі перед будинком: „Це не є страйк в обороні прав робітників, це є — антикомуністичний шабаш". Цього самого вечора організатори страйку назвали день 11-го липня акцією за „департизацію суспільства". Слова гучні, але суть їх одна: викинути КПСС з політичного життя совєтського суспільства. За словами провідних осіб страйку, Болдирєва і Коломийця, дальшу фазу боротьби шах-

(Закінчення на стор. 6-ій)

Київський Політехнічний Інститут

— влаштовує —

МІЖНАРОДНУ ТЕХНІЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ

на тему:

„ПРОБЛЕМИ КОМПЛЕКСНОЇ АВТОМАТИЗАЦІЇ"

на яку наше Товариство отримало запрошення.

В рамках цієї конференції відбудеться спільне засідання інженерів з ТУІА та **України для** розгляду питань гуманізації та розвитку науки на Україні у таких ділянках, як екологія, економіка, українська науково-технічна термінологія, „українізація" комп'ютерів, а також для встановлення співпраці взагалі.

Це дає добру нагоду нашому Товариству включитись у процес відродження України та в цей спосіб допомогти їй в кожній із цих ділянок практичним досвідом. Головна управа уповноважила Комісію для співпраці з Україною, у складі інж. Володимир Гнатківський, інж. Юрій Гончаренко та інж. Мирон Гнатейко, таку спільну поїздку підготовити та скоординувати. Поїздка відбудеться в жовтні, за таким пляном: виїзд з Ню Йорку 13-го жовтня до Франкфурту літаком „Люфтганза", а звідтам літаком до Києва. Перебування в Києві від 14-го до 20-го жовтня, участь у конференції, 12-го жовтня, виїзд до Львова поїздом та спільна конференція з львівськими інженерами, 27-го жовтня виїзд поїздом до Праги, а звідтам літаком до Ню Йорку. ТУІА зголосило три доповіді на конференцію в Києві, ті ж самі доповіді будуть повторені у Львові.

Підготовою подорожі займається Комісія ТУІА разом з агенцією Кобаснюк в Ню Йорку. На цю поїздку запрошуємо членів, їхні родини, приятелів та знайомих. Просимо зголошувати участь та за інформаціями звертатися на адресу:

GEORGE HONCHARENKO
300 Winston Dr. No 116, Cliffside Park, N.J. 07010
Tel. (201) 224-3372

УНСОЮЗ ВПРОВАДЖУЄ НОВУ ПЕНСІЙНУ ГРАМОТУ

КОЛИ ПІДЕТЕ НА ПЕНСІЮ... ЧИ ЗДІЙСНЯТЬСЯ ВАШІ ПЕНСІЙНІ ПЛЯНИ?

Клопіт з переходом на пенсію є цей, що наші грошеві потреби не зупиняються, хоча ми перестаємо отримувати заробіткову платню. Пенсійний вік повинен бути нашим „золотим віком" — коли є час подорожувати, грати у ґольфа, ловити рибу чи відвідувати наших внуків. Одначе, щоб зреалізувати наші „пенсійні пляни" на це потрібно грошей. Ці пляни-мрії розвіються, якщо наш пенсійний прибуток не буде вистарчальним.

З фінансової точки зору, перехід на пенсію є травматичним пережиттям. Після багатьох років коли людина постійно одержувала заробіткову платню вона зустрічається з днем, коли заробіток припиняється. Життя одначе йде далі, а щоб жити, треба мати якийсь дохід.

Скільки грошей потрібно самітній особі чи чоловікові й жінці на емеритурі? Це залежить від якості життя, яке вони бажають втримати. Деякі пенсіонери вміють прожити тільки на базі їх соціяльного забезпечення, помимо того, що такі приходи ледви вистачають на найбільш основні життєві потреби. Щасливі ті, хто отримує компанійну пенсію — їхні місячні прибутки значно вищі та дають їм змогу вдержати помірковано-вигідний рівень прожитку. Одначе для більшості пенсіонерів (включно з тими, які отримують соціяльне забезпечення і компанійну пенсію) додатковий кожномісячний прибуток, зробив би різницю в тому, чи вони тільки „дають раду", чи справді втішаються життям у свойому пенсійному віці. Такий додатковий прибуток може дати вам „пенсійна грамота".

Що таке „пенсійна грамота"?

Пенсійна грамота це фінансове конто відкрите вами для призбирання додаткових фондів. Пенсійні конта можуть заключувати „забезпеченеві установи" — а це братські забезпеченеві союзи та комерційні компанії асикурацій.

Пенсійна грамота це фінансовий контракт-угода, яка дає змогу зложити домовлену суму капіталу у забезпеченевій установі, яка інвестує цей капітал та його відсотки, щоб ґарантувати пенсіонерові приходи на ціле життя, починаючи від означеного віку — переважно від 59-½ або більше років життя.

Два роди „пенсійних грамот".

З точки зору часу доходів з пенсійної грамоти — існують два роди: грамота негайних виплат і грамота відрочених виплат пенсії.

Грамоту „негайних виплат" закуповується одноразовим вкладом капіталу, прихід з цього роду грамоти починається черпати відразу.

Грамоту „відрочених виплат" закуповується тепер, але черпання місячної пенсії відкладається до осягнення віку 60, 62 чи 65 років життя. Цей рід пенсійної грамоти можна купити одноразовим вкладом капіталу і тоді вона зветься „одноразова відрочена пенсійна грамота", або якщо вкладаємо капітал періодичними ратами тоді звемо її „гнучко вкладова відрочена пенсійна грамота". Тому, що відсотки, які нагромаджуються не підлягають оподаткуванням, зложені гроші на конті вашої пенсійної грамоти зростають з імпозантною швидкістю.

Подана діяграма зображує, як швидко зростають гроші на безподатковій базі в порівнанні з тими, яких відсотки підлягають кожнорічному уподаткуванню. Для прикладу вживаємо суму вкладу 10,000 долярів.

$10,000 одноразового вкладу

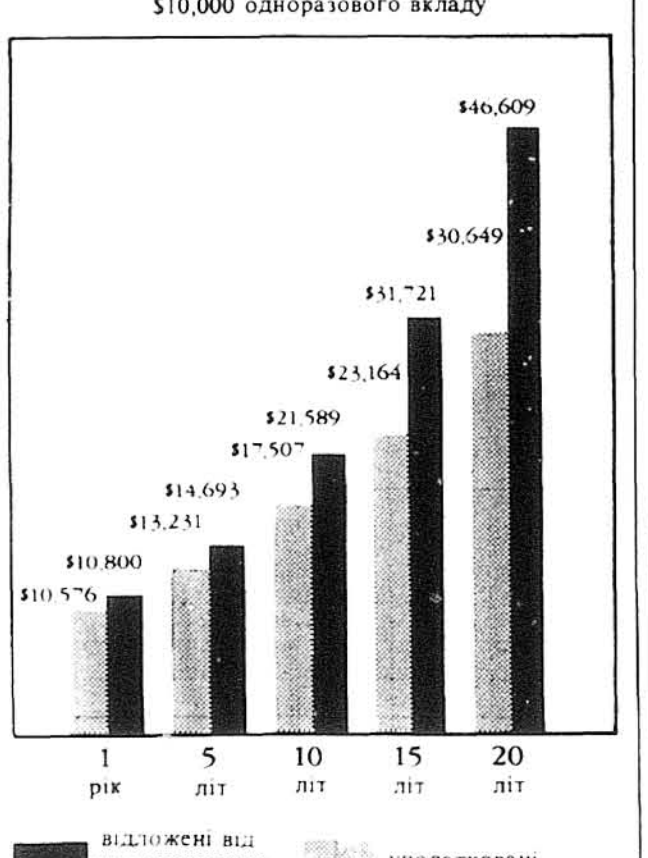

(беручи до уваги 8 процентову стопу та 28% уподаткування)

Користі пенсійної грамоти:

Відкриваючи конто пенсійної грамоти УНСоюзу, отримуєте певні користі, яких не можете дістати іnших способів ощаджування.

1. Це безпечний спосіб для зросту ваших грошей. Гроші, які вкладаєте у пенсійну грамоту УН Союзу зростатимуть згідно з відсотками, які є в обізі. В додатку, гроші вложені (одноразовим чи періодичними вкладами) і нагромаджені відсотки у вашій пенсійній грамоті є забезпечені та ґарантовані. Український Народний Союз — це міцна фінансова установа. Поміж асикураційними компаніями відношення його майна до його зобов'язань є високооцінене, його резерви значно перевищають його зобов'язання.

2. Вкладаючи ваш капітал на конто пенсійної грамоти УНС, позбуваєтися адміністративних клопотів. УНС завідуватиме вашим капіталом сумлінно і професійно.

3. Пенсійна грамота УНС користується догідними податковими законами. Більшість інших інвестицій підлягають кожнорічним федеральним оподаткуванням нагромаджених відсотків. Відсотки нагромаджені на вашій пенсійній грамоті не підлягають оподаткуванням. В часі черпання місячних фондів з вашої пенсійної грамоти тільки та частина ваших прибутків, яка походить з відсотків підлягатиме оподаткуванню.

4. Пенсійна грамота виплачує вищі прибутки. Тому, що виплати складатимуться з відсотків та з капіталу, ваша пенсійна грамота УНСоюзу виплачуватиме значно вищий місячний прибуток ніж можуть виплачувати інші роди інвестицій рівномірної вартості. З них можна збирати тільки відсотки або дивіденди хіба, що хочете відтягати фонди від основного капіталу.

5. Ви ніколи не переживете доходів з пенсійної грамоти. Якщо вживається комбінацію фондів з головного капіталу і відсотків для нагромадження прибутку — всі інші інвестиції можуть вичерпатися в часі вашого життя. Пенсійна грамота УНСоюзу ґарантує вам щомісячні прибутки без огляду на те, як довго ви будете жити.

Пенсійна грамота як засіб Індивідуального Пенсійного Конта (IPA)

Пенсійна грамота УНСоюзу це чудовий спосіб уфундування індивідуального пенсійного конта. Можете заощаджувати до висоти 2,000 долярів річно для пенсійних цілей, частину чи всю суму цього заощадження можна відтягати від приходів (заробітків), які підлягають федеральним податкам. В цій справі прошу порадитися з вашим дорадником податкових справ, щоб провірити яку суму можете відтягати кожного року для цілей Індивідуального Пенсійного Конта — Пенсійної Грамоти УНСоюзу.

Що вам Відповідає?

Прибутки з пенсійної грамоти УНСоюзу можуть стати вашою розв'язкою придбання додаткових пенсійних фондів. Такий плян ощадностевої акції може зробити різницю чи осягнете свої пляни емеритури чи зовсім їх занехаєте, бо вони закоштовні.

Сама думка про те, що матимете чималі постійні фонди якраз в той час, коли їх справді потрібно, дає вам задоволення і спокій сьогодні та запевнить ваші фінансові потреби завтрішнього дня.

Згідно з теперішними законами, передчасне відбирання пенсійних фондів, перед віком 59-½ року (за виїмками смерті чи не працездатності) повна сума нагромаджених відсотків підлягає оподаткуванню як теж карі 10% від відібраної суми. В додатку до оподаткування та кари IPC, УНСоюз може наложити свою кару за передчасне відбирання фондів.

Ukrainian National Association
30 Montgomery Street
Jersey City, New Jersey 07303
(201) 451-2200

ДО: Українського Народного Союзу

Прошу прислати інформації про ПЕНСІЙНУ ГРАМОТУ УНС ☐
Я є членом УНС Відділу число: ......
Ні, я не є членом ☐
Прошу також прислати інформації про життєве забезпечення УНС ☐

Прізвище ім'я ....
Адреса ....
Місцевість .... Стейт .... Почт. код ....
Тел. дом. ( ) .... Тел. праці ( ) ....
Мій вік .... вік супруги/а .... вік дітей ....

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ З ВЕЛИКОЮ ПРИЄМНІСТЮ І ВДЯЧНІСТЮ ІНФОРМУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ПРО ДОСТОЙНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ.

ТРАВЕНЬ — СЕРПЕНЬ 1990

Щиро вітаємо достойних членів **Фундаторів, Меценатів, і Добродіїв, які постійно розбудовують свої Фонди при Фундації УВУ,** а саме: **Інж. Остапа і Ірену Захарків, Яківа Шеґрина, Івана і Ксеню Лучканич, д-р Ярослава і Ірину Моцюків, Параскевію Витвицьку, Осипа і Стефанію Порайко.**

З приємністю інформуємо українську спільноту, що у звітному часі започатковано **новий Постійний Стипендійний Фонд (ПСФ) ім. Михайла і св. п. Катерини Синидяк,** з Манчестеру, Ню Гемпшер.

Щиро вітаємо нових меценатів тисячників а саме: **Юрія Кравця, д-р Теодора і д-р Міру Залуських, Юрія Оприска і Франку Дахнівську.**

Зокрема щиро вітаємо **нових членів Фундації, а саме: д-р Оксану Фольварків, Дениса Кузьмовича, і Миколу Садовського, і сотні нових і постійних членів прихильників і жертводавців.**

ТРАВЕНЬ — СЕРПЕНЬ 1990 Р.

Синидяк, Михайло **10,000.00**; Лучканич, Іван і Ксеня **3,000.00 (5,530.00)**; Інж. Захарків, Остап і Ірена **2,525.00**; д-р Моцюк, Ярослав і Ірена **2,000.00 (7,440.00)**; Витвицька, Параскевія **1,000.00 (5,730.00)**; Шеґрин Яків **1,000.00 (20,000.00)**; Кравець, Юрій і Ядвіґа **600.00 (1,190.00)**.

По 500.00 дол. зложили:

д-р Залуські, Теодор і д-р Міра **(1,100.00)**; Порайко,, Осип і Стефанія **(7.710.00)**; Укр. Фед. Кред. Коопер. „Самопоміч" в Н. Й. **(4,950.00)**.

По 300.00 дол. зложили:

Укр. Фед. Кред. Коопер. „Самопоміч" в Нюарку Н. Дж. **(800.00)**; Укр. Фед. Кред. Коопер. „Самопоміч" в Рочестер Н.Й. **(1,625.00)**.

По 250.00 дол. зложили:

мґр Кульчицький, Богдан і мґр Христина, д-р Лужницький, Олександер і Марія.

По 200.00 дол. зложили:

Тгір, Василь і Олена **(1,800.00)**; Оприско, Брій (1,185.00); Поритко, Оксана **(1,200.00)**; д-р Рожанковський, Ярослав; д-р Мацюрак, Андрій **150.00 (1,175.00)**; Укр. гром. Комітет в Сант Пітерсбурґ Фльорида **120.00**.

По 100.00 дол. зложили:

Байляк, Роман і Марія **(880.00)**; мґр. Блаженко, Христина **(1,505.00)**; д-р Боднар, Богдан і Лілля; Бурдьоґ, Володимир; Венґер, Михайло і Анна; д-р Веселий, Орест **(1,600.00)**; Вісьорек, Михайло і Марія **(1,500.00)**; Голяк, Ґригорій і Соня; Дахнівська, Франка **(1,005.00)**; **Демків, Омелян; д-р Дзвіник, Ярослав і Марія; Джерович-Остей, Марія (Австрія); Джус, Теодор і Норма; Довгенко, Михайло (1,200.00); Дольбін, Володимир і Олена; мґр Залуський, Володимир і мґр Наталія (1,300.00); д-р Зарічний, Василь (880.00); Камінський, Олександер і Зиновія; д-р Кобилецький, Роман і Анна (1,350.00); Коваль, Петро (700); Крушельницький Степан; Кузик Дарія (995.00)**; Макар, Володимир **(1,485.00)** Канада; **Мацола, Семен; Млинко, Ярослав (1,115.00); д-р Мороз, Роман і Оля (655.00)**; Пашеснік, Ірена; Пупко, Дмитро; д-р Пшик, Петро **(1,018.00)**; Рак, Роман **(1,550.00)**; Ракуш, Евген і Оксана; Свансон, Ралф і Анна; Смерека, Евген; Союз Укр. Кат. Америки „Провидіння" **(550.00)**; д-р Стецьків, Евген і Неля **(720.00)**; Укр. Фед. Кред. Коопер. „Самопоміч" Джерзі Ситі Н. Дж. (1,850.00); д-р Фольварків, Оксана **(575)**; Кузьмович, Денис **80.00** (535.00).

По 50.00 дол. зложили:

221-й Відділ УНС ім. Св. Стефана в Чикаґо; Подлірка, Теодор і Кароліна; Брикович, Теодозія Володимира **(585.00)**; Венґер, Ігор; Войнаровський, Роман і Емілія; Гомзяк, Галина; Гук, Степан; Ґальнер, Йосиф; Ґац, Остап і Марія **(1,060.00)**; Дармохвал, Микола; Дрозд, Іван; Зубаль, Марія; Каплистий, Марія; д-р Кишакевич, Юрій і Татіяна; адвокат Клебович, Володимир **(600.00)**; Клюфас, Микола; Крижанівська, Марія; о. Крисалка, Степан і Йоаніта **(2,270.00)**; Люти-Лютенко, Юрій; Митрополит Максим Германюк, (Канада); Мілянич, Микола і Дороті; Мокогон, Юрій і Йосифіна; Новак, Ірена; Гуменюк, Ігор (690.00); Пелачик, Микола і Софія; Потопний, Пієр і Параскевія; Пригар, Микола **(750.00)**; Притула, Василь; Росцішевський, Іван і Юлія; Сосновий, Іван і Христя; Хомин Оля; д-р Цимбала, Богдан **(905.00)**; Чорнобіль, Роман і Анна **(900.00)**; Штоник, Томас; Пилишенко, Слава **35.00**.

По 30.00 дол. зложили:

Воронка, Василь і Анастазія; Ґереґа, Марія; Жук, Іван; мґр Квіт. Зиновій (735.00) д-р Паламар, Михайло і Галина **(1,350.00)**.

По 25.00 дол. зложили:

Артимишин, Люба; Балабан, Василь і Ольга; Балабанов, Дмитро і Таїса; Барусевич, Софія; Берегулька, Станислав; Білас, Мирон і Орися; Бобенко, Віктор; Бойко, Катерина; Боченський, Іван і Юлія; Вареля, Ольга; Винник, Іван і Софія; Висоцький, Роман і Дарія; Вінзор, Софія; Вірний, Василь і Анна; Волощук, Петро і Аня; Воробець, Зеновія; Галаган, Борис; о. д-р Гаюк, Семен і Олександра; Репа, Григорій і Йосифіна; Годчак, Василь, Гранківський, Михайло; д-р Ґелета, Ярослав і Богданна; Ґоїв, Зенон і Ярослава; Ґурський Михайло; Данилишин, Михайло; Данилович, Іван і Софія; Дармохвал, Оля; Дембіцький, Микола і Марія; д-р Демідович, Юрій і Христина; Дроздовський, Іван і Анна; Душник, Марія **(1,115.00)**; проф. Жила, Володимир і Ірена; Задорожний, Степан і Іванна; Заяць, Юрій і Стефанія; Зубаль, Юрій; Іскало, Федір і Емма; Іскало, Іван і Михайлина; Кахній, Михайло; Качанівський, Ярослав; д-р Качмарчик, Михайло; Кисілевський, Юрій; Кітт, Іван і Марія; Коломиець, Анатоль і Люба; Колтунюк, Орест і Антоніна; Корнаґа, Мирон і Христина; Косачук, Сергій і Ася; Косик, Петро і Лідія; Костюк, Галина **(1,135.00)**; мґр. Кравс, Стефан; Кравець, Микола і Валентина; Кузик, Володимир; Кузич Нестор; Кукла, Йосиф і Марія; Песько, Іван; д-р Лизогуб, Володимир; Мак, Мирослав; д-р Макаревич, Іван і Наталія; Мартиняк, Стефан; Марусяк, Марія **(875.00)**; Марущак, Василь **(535.00)**; Матвійчук, Василь, Машталір, Іван; Мельник, Михайло і Параскевія; Мельничук, Аскольд; д-р Мовчан, Юліян і Олена; Мосійчук, Зиновія; д-р Мостович, Леонід і д-р Оксана **(550.00)**; Мусаковська, Ольга; Мушкевич, Марія; Небеш, Орест і Марія **(740.00)**; Нестор, Ярослав і Ореста; Отчак, Андрій; Петруша, Віра; Пиптик, Олена; Пушка, Василь і Аґета; Ракочій, Ольга; д-р Ратич, Олег і д-р Іванна **(930.00)**; Рудик, Андрій; Садкович, Богдан і Стефанія; Садовський, Микола **(505.00)**; Семянчук, Марія; д-р Сидорак, Ярослав і Оксана **(705.00)**; Скробач, Константин; Стадник, Іван і Марія; д-р Стахів,. Денис і Мирослава; Степовий, Константин і Евгенія; Ступарек, Евдокія; Терпак, Михайло і Люба; Фішер Василь і Орися; Харина, Мирон і Павліна; Хомяк, Роман; Хромяк, Дмитро і Іванна; Ціко, Микола і Марія; Чапля, Василь; Черевко, Володимир і Ядвіґа; Черняк, Адріян і Ніна; Шатинський, Франко; Шебельник, Микола; Шолюха, Марія; Ющак, Михайло і Анна; Яць, Петро і Анастазія.

По 20.00 дол. зложили:

Боярський, Богдан і Ізидора; Волянюк, Стефан; Григорович, Кирило і Ірена; Гусяк, Петро і Марія; Ґоляш, Теодор; д-р Дармограй, Петро **(570.00)**; Децик, Володимир і Тілля; Івашко, Богдан; Копей, Іван; Королишин, Теодор і Софія; Лямпіка, Любомир і Марія; Макар, Іван **(920.00)**; Масловський, Зенон; Новак, Петро і Софія; Петрущак, Ярослав; Сарабин, Франсес; Стефанишин, Марія; Сававко, Мирослав і Олена; Фіцик, Володимир і Анґеля; Хлиста, Микола і Розалія; Череватюк, Стефанія.

По 15.00 дол. зложили:

Андреюк, Андрій; Аттон, Іван і Марія; д-р Бабій, Богдан і Марія; Бульба, Микола і Лідія; Вітрик, Павло і Евгенія; Воляник, Степан; Воробкевич, Олександра; Ганушевський, Степан і Оля; Гасяк, Семен; Голяк, Микола; Гомішак, Олександер і Сусана; Грабець, Роман і Марія; Гринишин, Іван і Марія; Гринченко, Юрій і Ірена; Інж. Ґоляш, Роман; Давиденко, Алла; Демків, Вероніка; д-р Демус, Марко і Ірена; Демчук, Стефанія; Деркач, Марія; Дзівак, Володимир; Добранський, Іван і Марія; Городиський, Орест; Дуркалець, Дмитро; Зіен, Василь; Завіський, Микола; Іваськів, Володимир; Карпович, Володимир; Клімко, Мирослав і Ґаліна; д-р Когутяк, Володимир; Колін, Іван; Кравців, Роман і Ірена; Кручовий, Володимир і Анастазія; Купіна, Іван; Линн, Алекс і Галина; д-р Лібер, Мирослав і Марія; Ломиш, Лев; Лучанко, Мирон; Лучка, Йосиф і Бріджед; Майбо, Еміль, Малишко, А.; Марковські, Адам і Лідія; Мельник, Дмитро і Валентина; Микита, Дарія; Михалевич, Ніна; д-р Мичковський, Мирослав і Анна; Након, Михайло і Долорес; Палійчук, Василь і Оксана; Панкевич, Михайло; Питльований, Володимир; Походай, Іван і Донна; Прибильський, Михайло і Марія; Присяжний, Павло і Марія; Інж. Пришляк, Олександер і Анна; Різник, Володимир і Павліна; Рінаш, Михайло і Альма; Рубчак, Евгенія; Рудик, Ірена; мґр Рудик, Марта; Саскович, Василь і Марія; Семенець, Михайло і Вікторія; д-р Сениця, Павло; Сідлярчук, Степан; Солонинка, Маркіян; Сосяк, Василь; Стасюк, Маріян і Олександра; Стовбуненко-Заїченко,, Святослав; Таран, Борис; Тарапацький, Михайло і Оксана; Фафендик, Марія **(635)**; Федак, Евген і Теодозія; Харченко, Іван і Евгенія; Цьонка, Лев і Дженетта; Черешня, Іван і Марія; Чучкевич, Роман і Галина; Шашкевич, Софія; Шеремета Любомира; Шийка, Іван; Шлюка, Степан; Шубак, Антін; Юрковські, Петро і Евгенія.

По 10.00 дол. зложили:

проф. Барагура, Володимир; Барицький, Микола; Гриньків, Володимир і Ольга; Демків, Петро; Єфремова, Галина; Жовнір, Іванна; Захарків, Марія; Кінчик, Михайло; Когут, Елеонор; Козюпа, Евген і Лідія; Корінець, Микола; Лаба, Стефанія; Ласевич, Дмитро; Лешак, Микола і Софія; Мірчук, Галя; Ортинський, Михайло і Аліся; д-р Павлишшин, Юліян і Мирослава; Павлюк, Іван; Пахолюк, Ігор і Бріджед; Підгірний, Іван; Роган, Марія; Романів, Богдан; Свичтун, Анна; Сіяк, Володимир; Слота, Степан і Марія; Сороколіт, Микола; Стахнів, Андрій; Цибрівський, Юрій і Наталія; Чапельський, Орест і Любомира; Човник, Йосиф і Стелля; Шашло, Галина; Яцковський, Ярослав.

Менші пожертви нижче 10 дол. зложило 14-ть осіб на суму 63.00 дол.

Щиро дякуємо нашим жертводавцям, які завжди щиро відзиваються на наші заклики. **З уваги на** всеукраїнську місію, яку сповняє УВУ вже 69 літ — **метою Фундації є створити сильний загальний Постійний Стипендійний Фонд (ПСФ)** і цілий ряд особистих чи родинних, приватних Постійних Степендійних Фондів при Фундації УВУ, **з яких щорічно** тільки відсотки будуть вживатися на стипендії чи дослідні праці — згідно із домовленням і волею жертводавця чи фундатора.

За інформаціями в справі створення ПСФ, записів і тестаментів просимо писати на адресу Фундації.

В 1990 році Фундація УВУ, при Вашій щедрій допомозі виплатила **понад 100 стипендій** для українських студентів на УВУ. Студенти походили із 14 країн нашого поселення. Стипендії покривають оплату за навчання і їх вплачується прямо до університету. **Крім того потребуючим** студентам з України та европейських країн, — крім оплати за навчання покрито кошти прожитку в українському гуртожитку; **фінансувала для української европейської молоді курс „Українські народні пісні і гра на бандурі", та зорганізувала** 10-ту з черги студійну поїздку **„Стежками Батьків по Европі"**, яка вперше відвідала українські поселення в Чехо-Словаччині.

Цього року з огляду на більш сприятливу ситуацію в Україні, **десятки студентів з України** та країн Східньої Европи студіювали в **Українському Вільному Університеті.** Рівнож доповнено викладацькі кадри УВУ професорами цих країн.

Звертаємося до української громади з проханням своїми щедрими пожертвами прийти з допомогою Фундації УВУ в її корисній праці, — **і тим самим дати можливість українській молоді з України та країн Східньої Европи відбути хоч один літній семестер серед своїх друзів в Українському Вільному Університеті в Мюнхені.**

Всі пожертви і датки на Фундацію УВУ, на різні фонди, стипендійні фонди і програми при Фундації, — можна відтягати від податку.

Чеки просимо виписувати на UFU Foundation та висилати на адресу Фундації УВУ:

Ukrainian Free University Foundation, Inc.
P.O. Box 1028, New York, N.Y. 10276

Проф. ПЕТРО ҐОЙ
голова

Д-р ЯРОСЛАВ МОЦЮК
скарбник

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

ЗАЯВА

ПРЕЗИДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПОСТАНОВ ДЕКЛЯРАЦІЇ ПРО ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ УКРАЇНИ В СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Проголошення Верховною Радою Української ССР декларації про державний суверенітет України наголошує важливість невідкладно розпочати заходи для поступової реалізації основних положень, з'ясованих у X статті декларації про питання міжнародніх відносин.

Державний суверенітет — це політична незалежність нації, ефективна контроля її території, повітряного простору, водних і земних ресурсів і всього матеріяльного добра. Суверенітет, це також право самостійно вирішувати питання економічного і культурного розвитку, соціяльної структури, співжиття людини і довкілля та ряду інших споріднених питань. Міжнародні відносини суверенної держави — це один із засобів ефективного забезпечення всебічних інтересів нації і розвитку її багатогранного життя.

Темпо міжнародніх подій в сьогоднішньому світі настільки швидке, що втрачення сприятливої міжнародньої коньюнктури може дати негативні наслідки для закріплення реального суверенітету України. Саме тому ми уважаємо, що основні положення X статті Декларації слід почати реалізувати негайно. Головна роля тут Комісії Закордонних Справ Верховної Ради України, хоч ми вповні свідомі тих нелегких завдань, які стоять перед Народною Радою України, зокрема при теперішньому складі Верховної Ради. Треба також врахувати необхідність прийняття нової конституції та потрібних законів.

В X статті декларації говориться, що Україна „здійснює безпосередні зносини з іншими державами, укладає з ними договори, обмінюється дипломатичними, торговельними представництвами, бере участь у діяльності міжнародніх організацій". Декларація також стверджує, що Україна „безпосередньо бере участь у загальноевропейському процесі та европейських структурах".

Отож з оптимізмом занотовуємо факт, що головою Комісії Верховної Ради у закордонних справах став народний депутат УССР Дмитро Павличко, а його заступником Богдан Горинь, обидва провідні члени Народного Руху України. Ми переконані, що вони сприятимуть тому, щоб Україна сміливіше виходила на міжнародну арену, як це було дотепер, щоб Україна справді стала суб'єктом міжнародного права.

Для цього в першу чергу треба невідкладних заходів для поширення репрезентації України в системі Об'єднаних Націй, враховуючи статус УССР як члена-основника ООН. Дотепер, завдяки колоніяльній політиці Москви, роля Української ССР була обмежена до беззастережної підтримки позицій і інтересів СССР, до пасивного членства в Генеральній асамблеї ООН та кількох допоміжних чи підрядних аґенцій ООН. Такий розмір діяльности далеко не охоплює інтересів державної суверенної нації. В багатьох випадках Українська ССР була лише фіктивним членом, а дійсна репрезентація була в союзної делеґації. З таким станом треба раз на все покінчити.

Ми уважаємо, що в світлі Декларації суверенітету України, Комісія закордонних справ Верховної Ради повинна вже в найближчих місяцях поставити значно ширші розміри завдань, а саме:

а) Домогтися включення незалежної делеґації УССР в членство Економічної і соціяльної ради ООН (U. N. Economic and Social Council — ECOSOC), яка займається питаннями економічної, соціяльної і культурної співпраці держав. Як член-основник ООН Україна має на це леґальне право.

б) Реактивізувати самостійне представництво УССР в Економічній комісії для Европи в Женеві (Economic Commision for Europe — ECE). Тут інтереси України лежать в площині наукової і технічної співпраці з іншими державами, охорони довкілля, міжнародньої торгівлі і економічного планування. Активна самостійна участь у різних спеціялізованих комітетах цієї важливої регіональної комісії ООН дасть можливість Україні обстоювати свої суверенні інтереси в багатьох ділянках державного життя.

в) Призначити самостійне представництво УССР у широко розвиненій системі Конференції об'єднаних націй для торгівлі і розвитку в Женеві (United Nations Conference on Trade and Development — UNCTAD), у рамках якої розглядаються питання розвитку міжнародніх економічних відносин і поширення міжнародних торговельних зв'язків. Всі члени ООН мають право на незалежну репрезентацію в системі цієї важливої Аґенції ООН. Незалежна репрезентація України стане наявним актом реалізації її економічного суверенітету в сім'ї народів цілого світу.

г) Подбати про включення кваліфікованих представників відповідних міністерств УССР у мережу представництв різних спеціялізованих міжнародних організацій, в яких УССР має номінальне членство, але дійсна репрезентація здійснювалася дотепер „союзною" делеґацією.

До таких організацій належать:
— в Женеві: Міжнародна організація праці, Міжнародна організація здоров'я, Світова організація інтелектуальної власности;
— у Відні: Міжнародне аґентство атомної енерґії, Організація ОН для індустріяльного розвитку (UNIDO);
— в Парижі: Освітня наукова і культурна організація ОН (UNESCO);
— в Монтрелі: Міжнародна організація цивільної авіяції. Це відноситься також до ряду інших організацій самостійного або півавтономного характеру в системі ООН.

Поза мережею ООН, на перше місце висувається завдання почати невідкладно заходи для участи України в загальноевропейському процесі. Комісія закордонних справ Верховної Ради України повинна поставити питання про членство України в структурі Европейської ради з осідком у Штрасбурґу. На початковому етапі слід старатися про статус „гостей" у Парляментарній асамблеї, подібно до того, який недавно отримали парляментарні делеґації Польщі, Угорщини й СССР. Членів Асамблеї визначують парляменти складових держав. Вони репрезентують плюралізм політичних напрямків у різних країнах, а не позиції урядів держав. В дальшому етапі, після осягнення статусу повноправного члена Европейської ради, представники України повинні б увійти в склад Комітету міністрів закордонних справ та цілого ряду постійних і спеціялізованих комітетів.

Незвичайно важливим завданням Комісії закордонних справ Верховної Ради є домогтися участи України в поширеному маштабі діяльности Конференції про Безпеку і Співпрацю в Европі. Цей міжнародний форум 35-ти держав Европи, ЗСА і Канади, відомий як Гельсінський процес, віддіграватиме в майбутньому ключеву ролю у співвідношенні всіх европейських держав, забезпечуватиме існування правових суспільств, респект демократичних засад і політичного плюралізму.

Зараз передбачається, що пленум Гельсінської конференції другого скликання, який має початися вже під кінець цього року, схвалить створення постійної Парляментарної асамблеї та прийме рішення про періодичні наради голів всіх держав Европи. Цей пленум мав би також створити потрібні міжнародні механізми для арбітражу конфліктів, економічної співпраці, забезпечення свобідного обміну інформаціями та людських контактів.

Отже саме в рамках Гельсінського процесу мають бути покладені підвалини під політичну структуру Европи XXI століття. Еволюція цієї нової міжнародньої інституційної мережі, — побудованої на засадах права, а не сили, міжнароднього співжиття, а не конфронтації, — немислима без активної співучасти України та всіх тих республік, які вже б задеклярували свою суверенність. Потрібно сміливих заходів і рішучих зусиль в ім'я вищих національних інтересів українського народу.

Паралельним завданням Комісії закордонних справ Верховної Ради уважаємо реалізацію питання про безпосередні дипломатичні зносини України, спочатку з її близькими сусідами і тими державами Заходу, з якими в'яжуть її безпосередні інтереси, а на дальшу мету з усіма державами в системі Об'єднаних Націй.

В міжнародній практиці відрізняється питання дипломатичного визнання держави і визнання уряду. Актом визнання держави признається їй право на самостійне існування як суб'єкта міжнародного права та на респект території, яка є під її ефективною контролею. Тому дипломатичне визнання, як декларація існуючого факту, належиться кожній державі так довго, як наявним є об'єктивні перспективи, які забезпечують її існування.

Статус УССР, як члена ООН, є незаперечним державним атрибутом, хоча сам по собі він ще не вистачальний для дипломатичного визнання України як „де факто" самостійної держави. Потрібно ще переконливих заходів для поступової реалізації основних заложень декларації про державний суверенітет, потрібно ще нової конституції, яка недвозначно зафіксовувала б політично-правовий статус республіки як самостійної держави. Ми сподіваємося, що в недалекому майбутньому будуть створені потрібні передумови для того, щоб провідні країни Заходу погодилися на дипломатичне визнання України, як суб'єкта міжнародного права з усіма випливаючими наслідками.

Щойно тоді буде привернений той стан, який існував 1918—21 років, коли Українська Народна Республіка була визнана незалежною державою на своїй території та утримувала дипломатичні зв'язки з багатьма державами світу.

Ми уважаємо, що українська діяспора, з її політичними і громадськими інституціями, культурними і науковими установами, а зокрема кадрами, які здобули цінний досвід у багатьох ділянках життя, зможе віддіграти важливу, хоч допоміжну ролю в процесі розбудови всесторонніх міжнародних зв'язків самостійної України. Ми уважаємо, що вихід України на широку світову арену не треба трактувати самоціллю. Це засіб для відбудови і розвитку її зруйнованої економіки, це шлях для майбутніх взаємокорисних торговельних умов, для підвищення рівня соціяльного добробуту українського народу.

Президія Української Національної Ради заявляє свою готовність допомогти Народній Раді України та її представникам у Комісії закордонних справ реалізувати ці складні, але конечні завдання для добра нашої спільної батьківщини — України.

Михайло Воскобійник
голова УНРади
Микола Світуха,
заступник голови УНРади і голова Комісії зовнішніх справ
Зенон Городиський
секретар УНРади
Вересень 1990 року

Успіхи нашої молоді

Христя Рудий

Українська молодь своїми талантами та витривалою працею над собою здобуває признання не лише серед своїх, але й між американцями. До таких належить молода студентка Христя Рудий, яка була однією з 14-ти новоприйнятих студентів скрипки до консерваторії Оберлин в Огайо, одержавши повну чотирирічну стипендію цієї музичної школи, яка є однією з найбільш престижних в ЗСА.

Христя є колишньою ученицею Українського Музичного Інституту в Філядельфії, кляси проф. Анастазії Жилавої та Сетелмент скул оф Мюзик в Дженкентавн, Пенсилванія, кляси проф. Естелі Кернер. Цього року вона була ґрадуанткою Філядельфійської „Гай Скул фор Ґирлз", а також ученицею „Рідної Школи" українознавства.

Слід згадати і те, що Христя, крім музики, любить співати, тому була однією з наймолодших членкинь метрополітального хору (тепер Український національний хор) під батутою маестра Михайла Длябоги і з цим хором співала в Вашінґтоні й Торонто з нагоди святкувань 1000 річчя Хрещення України. Вона також належала до церковного хору при парафії української католицької церкви Благовіщення Пречистої Діви Марії, де диригентом є мґр Ігор Кушнір. Христя є членом УНСоюзу і належить до 83-го Відділу в Філядельфії.

С. Гавриш

„Феноменальний..."

(Закінчення зі стор. 1)

в різних містах, а з тим здобув він можливість перебування тут на довший час. Розуміється, з осідком в Ню Йорку, він став ентузіястом музичних серій „Музика в Інституті", в яких брав участь минулого року, де грав двічі разом з зі своїм дуже здібним сином, а весною 1990 року з рамени серії „Музика в Інституті" дав сольовий концерт в Еллис Таллі Голл та вже другий рік провадить в УІА мистецьку клясу для найздібніших учнів гри на фортепіяні.

Але крім тих, ми б назвали „українських" активностей, О. Слободяник веде дійсно багатющу музичну працю з десятками сольових концертів та з різними оркестрами, не лише тут в ЗСА, але по цілому світі. Він на своєму конті має концерти в Італії, Німеччині, Франції, Японії, Фінляндії Норвеґії, Сінгапурі, Венесуелі, Колюмбії, Китаю.

Наш гість однак зупиняється тепер в розповіді на останньому своєму виступі у липні на Фестивалі Моцарта у прегарному осередку музичного життя Австрії Зальцбурґу, який нам добре відомий із знаменитих концертів і виїмкової краси оточення. Він розповідає також про цікаву атмосферу музичного фестивалю у Шлєзвік-Гольштайн у Західній Німеччині, де він грав із іншими солістами з Москви, у серпні, а у вересні вже знову концертував в ЗСА.

Але саме тепер у жовтні для нашого пяніста найбільше вибагливий та плодовитий час. В одному місяці йому приходиться грати два сольові концерти, а це у Вашінґтоні, в Кеннеді Центрі, 17-го, а в Карнеґі Голл 21-го жовтня.

Дальше, на програмі у листопаді концерт в Джуллі ярд школі з оркестрою, а в грудні аж три концерти з бруклинською філгармонією, якою буде диригувати так добре вже американській публіці відомий челіст і диригент, колись також випускник Московської консерваторії Мстіслав Ростро повіч, — вияснює наш гість. Розуміється на цьому не кінець, весною він буде грати в Европі, як також в Лос Анджелесі і Філядельфії.

Ще питаємося про його репертуар, але тут дістаємо відповідь, що він постійно зміняється, залежно також від року та обставин. Але яка б програма не була, — запевняє О. Слободяник, — пяніст ніколи не може зупинитися у грі та мистецькому розвитку — це безперервний культурний процес. „Знаєте, я не можу одного дня залишитися без гри, без зв'язку з музикою та моїм інструментом, просто пальці „сверблять" — і це зовсім природнє". І до цієї постійної гри та культурної снаги він потребує відповідне підсоння. Його він, як каже нам на прощання, має тут в Ню Йорку, де так дуже відчув і відчуває підтримку української громади.

Здається, що користь є взаємна, бо якщо наш знаменитий пяніст вдячний українській громаді в Ню Йорку за підтримку, то ця громада хіба подвійно може бути вдячна мистцеві за те, що здобуває для української музики славу серед найкращих музичних кіл.

Посвячено...

(Закінчення зі стор. 1)

строфи Ганнусі було поставлено діягнозу — ракова пухлина мозку. З цією діягнозою родина Сверстюків приїхала до Америки на лікування, яке уможливив безкоштовним лікуванням шпиталь св. Луки в Бетлегемі, Па., та Дитячий шпиталь у Філядельфії, теж безкоштовно при допомозі для родини моральній і матеріяльній кількох українських організацій, зокрема СУА.

Але ані кількакратне хірургічне втручання, ані насвітлювання-терапія промінням не врятували Ганнусі життя. Вона померла 16-го березня цього року, не доживши двох тижнів до її чотириліття.

Пам'ятник з рожевого мармуру подарувала для св. п. Ганнусі Раїса Хейлик, власниця фірми пам'ятників з Воррен, Н. Дж.

С. Шаталін...

(Закінчення зі стор. 1)

кутанти поставили під сумнів обидва проєкти, С. Шаталіна і Н. Рижкова, кажучи, що теперішня система і режим не здібні перейти відразу з колективної державної системи до системи вільного ринку. Треба б було спочатку тільки дещо піднести життєвий рівень населення, а щойно тоді, після двох-трьох років думати про західню систему економіки.

В кожному разі С. Шаталін представив присутнім „чорну картину" совєтської економіки, вказав на гострий брак харчових й інших продуктів, нездібність уряду керувати економікою навіть при допомозі зцентралізованої системи, зріст злочинства, „мілітаризацію" економіки, тобто економіка повинна працювати на армію і КҐБ, неохота девальвації карбованця, який тепер менше вартий, як, наприклад, купони на харчі. „Я не хочу сказати вам, що може наступити після того, як моя оптимістична програма і передбачення не здійсняться", — заявив Шаталін, який не закривав навіть того, що під економічним оглядом, СССР опинився над проваллям.

Вчора, нині...

Закінчення зі стор. 3

тарів начеркне І З'їзд шахтарів СССР", що відбудеться в Донецькому в жовтні ц.р.

Події тим часом пішли однак багато далі. Найважнішим є факт, що коли минулого року вся дискусія та рішення йшли по лінії Донецьке — Москва, тепер шахтарі Донбасу звернулися до Києва. Причиною є, з одного боку, факт, що і Рижков, і Ґорбачов вповні завели їхні сподівання, з другого — українізація робітничих мас. На мітинґах 11-го липня повівали синьо-жовті прапори, депутати Верховної Ради України, що промовляли, говорили про схвалену декляpацію суверенности України, Рух та інші українські національні організації попирали вповніл домагання шахтарів. Голова уряду Масол поїхав на Донбас для переговорів. У висліді приїхала делегація страйкомів Донбасу до Києва на зустріч з українською владою. Згідно з повідомленням, шахтарі зажадали, щоб залю нарад опустив перший секретар ЦК КПУ Гуренко, тільки тоді вони будуть дискутувати з урядом. У висліді заплановано створити спеціяльну комісію для справ Донбасу, яка розгляне та вирішить найважніші домагання гірняків, як ліквідація недоходових шахт, перевишкіл на нові професії та тимчасове забезпечення безробітних шахтарів, передача майна Компартії місцевій владі, створення ринкової економіки та продаж вугілля не за пляном Москви, а тим партнерам, що дадуть більше.

Україна стала в обороні шахтарів і є на шляху поправи їхнього побуту та умов нелюдської праці. Завдання є величезні, але без їх розв'язки в користь всіх, цілого українського народу, не може бути ні суверенности, ні добробуту в Україні.

ТУІА...

Закінчення зі стор. 3

ду на ґеоґрафічне розміщення членів комітету. Відбуто, однак, кілька зустрічей членів близького віддалення. Розвинулася жвава дискусія, у висліді якої запропоновано кілька розв'язок кодів для української мови. Коміетет теж випрацював та подав рекомендації та кошториси для фонду. Допомоги Україні, який закуповує більше число комп'ютерів для середніх шкіл в Україні. Пороблено теж заходи, щоб працю комітету узгіднити з тим, що діється в Україні у справах комп'ютеризації. Для того ТУІА вдержує контакт з п. Леонідом Іваненком з Інституту Кібернетики при Українській Академії Наук у Києві, який є промотором цієї справи в Україні, і який про неї писав багато в радянській пресі. Щоб також завершити працю нашого комітету, Головна Управа ТУІА влаштувала, при співпраці Українського Інституту Америки, дня 21-го квітня в Ню Йорку в приміщеннях цього ж інституту конференцію п. з. „Комп'ютеризація української мови". Про цю конференцію інформовано вже раніше читачів „Свободи" (30-го травня 1990 року).

Головна управа ТУІА постановила реактивувати також давніші заходи нашого Т-ва щодо розвитку та поліпшення української технічної термінології. Відомо, що офіційна термінологія УССР у великій мірі поросійщена. Наше Т-во допомагає та піддержує працю Українського Термінологічного Центру в Америці, який засновано в 1965 році заходами членів нашого Т-ва, в якого управі і досі працюють наші члени. Від 1973 р. в органі нашого Т-ва „Вісті Українських Інженерів" друкується зошитами англійсько-український словник авторства інж. Анатоля Вовка, про який він пише окремо. Друк цього словника закінчений, і тепер хочемо приступити до видання цілого словника одною книжкою. Вже розпочато заходи для роздобуття фондів на це видання.

Тут насвітлено коротко деякі аспекти нашого минулого та накреслено напрямні діяльности на найближчий час. На нашу думку, це є надзвичайно важливі завдання, для виконання яких нам треба змобілізувати усі сили нашого Т-ва, а головно молодих інженерів, яких ми мусимо притягнути в ряди нашого Т-ва у великому числі, щоб вони внесли в нього нового духа та усучаснили нашу діяльність.

Парафіяльні...

(Закінчення зі стор. 2)

недосвітнього — в земному"). З-поміж ряду статтей („Запорожці й релігія" й ін.), зворушлива і важлива нині про долю священиків у добі переслідування релігії в підсовєтській Україні, — у Зінківському повіті на Полтавщині. У цій статті мова й про давню духовну родину Базилевських. Отця Івана (батька настоятеля катедри о. Володимира, який подав цей спогад) заарештували у 1937 році. Він відправляв Службу Божу, але „зайшли міліціонери до вівтаря й заарештували о. Івана при виконуванню священичих обов'язків". Посадили в авто і з насмішками — „піймали фашиста", відвезли..." Паніматка деякий час приносили до в'язниці харчі, але одного дня передачу не прийняли, сповістивши: „Вибув невідомо куди". У селі Йорданівка замордовано протоієрея Суботина: „Його живого вкинули в колодязь, у присутності доньки". У селі Саранчівка зустріли священики О. Заборського. У Миргороді вбито ще одного панотця з родини Базилевських: „сталося це в Страсний четвер 1924 р., вночі, коли він повертався після Богослужения..." Спогад супроводиться рідкісним фото пошлюбної групи на одному з колишніх козацьких хуторів Полтавщини.

Літературна частина Збірника представлена творами Ю. Клена, В. Ворскла, М. Драй-Хмари, Н. Лівицької-Холодної, Л. Костенко, Д. Гуменної, Ю. Буряківця.

Численні привіти та оповісті, що закінчують „Книгу" творять короткий довідковий адресар.

„Книга" вже продісталася в Україну. З-поміж тамошніх листовних відгуків, киянин, активний громадський діяч Віталій Шевченко стверджує, що, „У Пропам'ятній книзі сила-силенна цінної українознавчої інфомації, яка і мене й багатьох тут глибоко цікавить", а львів'янка Ірина Семенюк називає книгу дзеркалом парафіяльної діяльности й сподівається, що ця публікація „буде переходити у нас з рук до рук", — священиків, друзів і однодумців.

Цю книгу в ціні 10 дол., можна замовити, написавши на адресу українська православна катедра св. Володимира, 160 West 82 St., New York, N.Y. 10024; Тел.: (212) 873-8550.

Нові...

(Закінчення зі стор. 2)

мівши, що їм відведена другорядна роля, члени парляменту настояли на додатковому часі для дискусій і винесення остаточного рішення. Однак узгодженого варіянту немає і досі. Як сказано в газеті „Известия" з 25-го вересня, заступник голови Ради Міністрів РСФСР Г. Фільшін заявив, що ці програми несумісні. Депутат від України Юрій Щербак порушив також питання про те, що в урядовому проєкті зіґноровано існування декляpацій про державний суверенітет, прийнятий у республіках.

Але повернемось до позиції Ґорбачова. Незважаючи на конфлікт, президент явно не хотів підписувати вирок урядові. З кремлівської трибуни, як завжди звучали заклики підтримати уряд, даючи відсіч „деструктивним силам". І це в той час, коли Рижков заявив, що готовий виконувати лише свою програму. Гострота ситуації полягала в тому, що парлямент міг одобрити програму Ґорбачова-Єльцина, але могло бути й таке, що депутати віддадуть перевагу програмі уряду. Здавалося Ґорбачов опинився на самому вістрі небезпеки і його хитромудрий задум міг провалитися хоча б тому, що народ сьогодні вже не покладатиметься на парлямент, який не є вільний у своїх діях, а парлямент не може підтримати Ґорбачова, не розгадавши його мети.

Проте на вечірньому засіданні 24-го вересня учасники сесії проголосували за президентський варіянт постанови „Про додаткові заходи для стабілізації економіки". Після того академік Шаталін виступив і пояснив, чому не можна поєднати його програму з програмою уряду і зняв з обговорення свій проєкт.

Багато депутатів висловили стурбованість тим, що Ґорбачов отримав ще більші повноваження. Народний депутат Рябченко запропонував створити механізм контролю за діяльністю президента з боку парляменту. Депутат Бєлозерцев зачитав запит до міністра оборони Д. Язова і голови КҐБ В. Крючкова чому в Москві з'явилося чотири повітрянодесантних дивізії і два полки повітрянодесантних військ, а ще дві дивізії передані в підпорядкування КҐБ? Чому десантники забезпечені бронежилетами та газом „Черемуха" і їм видається зброю.

Отже 24-го вересня народні депутати СССР більшістю голосів прийняли законодавчий акт, який дає Президентові право в період до 31-го березня 1992 року „оперативно видавати укази нормативного характеру і давати доручення з питань власности, організації управління народним господарством, бюджетно-фінансової системи, оплати праці й ціноутворення, укріплення правопорядку". Цими правами він буде користуватися, якщо ВР СССР не встановить нових правил або не порекомендує президентові змінити чи відкинути прийняте ним рішення.

Президент може також створювати органи та інші державні структури для швидшого формування загальносоюзного ринку.

Вони не забудуть пом'янути

У домівці УСК, де відбуваються проби хору „Думка", — рух, хоча це середа вечором, а не традиційна вже п'ятниця, коли звичайно відбуваються проби. Але до виїзду на перше турне в Україну вже залишився дуже короткий час і вимагаючий та пильний диригент Семен Комірний підготовляє своїх хористів дуже солідно.

Саме ще залишилося кілька хвилин до початку чергової проби і ми маємо нагоду поговорити з ним, з солістами, а в першу чергу з організаторами поїздки в особах голови хору Ігоря Раковського і його заступників Ольги Гаєцької, Мирослава Кулинича, Ігоря Єдницького і секретаря Олександра Мотиля. Являється також скромна, але важлива особа, а це скарбничка хору Леся Яблонська, в руках якої всі чеки, рахунки, замовлення на квитки та інше. Коли взяти до уваги, що як, нам кажуть, остаточне число учасників турне це 85 осіб, а до того біля 40 ще додаткових членів прогульки, то фінанси великі та їх вести не так то вже і легко. Взагалі, коли слухаємо вияснень організаторів стверджуємо, що порушувати такою кількістю осіб через два повні тижні та ще із майже щоденними концертами буде дуже відповідальним та важким завданням. Тому не диво, що у наших відвідинах на одній з останніх проб хору перед виїздом в Україну, відчуваємо певну напругу, неспокій, а то навіть й деяку трему, зокрема у солістів.

Розуміється ми своїми питаннями „а що буде, як" тільки доливаємо оливи до вогню. Але С. Комірний найбільше опанований та робить враження генерала перед битвою. Він відповідає на наші питання з повним почуттям відповідальности за цю так переломову в історії „Думки" поїздку — першу в Україну.

Довідуємося від диригента, що для кожного сольо у програмі є принайменше двоє-троє співаків, що можуть один одного заступити, або мінятися відповідно до потреби. Тут треба ще брати до уваги можливості захворювань, хрипки та інших небезпек із зміною клімату і обставин. Тому деякі із солісток, з якими ми мали нагоду говорити не скривають свого страху перед тим турне помимо того, що вони свідомі, що є кому „вскочити" на їхнє місце.

— А що як вам щось станеться? — питаємо провокаційно диригента. Він однак запевняє, що буде провадити дуже гострий режим свого життя „спати і диригувати" як каже, і певний, що буде гаразд. Саме диригент і акомпаньяторка Євгенія Палій — це єдині дві особи, які не мають заступників помимо того, що їхні завдання в порівнянні з іншими є справді ключеві.

В часі нашої розмови хористи збираються, але як нам вияснюють — їх на цій пробі нема всіх тому, що саме за хором останній виступ в Ню Йорку з концертом, а при тому два дні проб. Показується, що більшість хористів в числі 55 має ще окремі проби для церковного співу, якими веде Олесь Кузьма з Гартфорду (з якого тепер постійно приїздить на проби 12 осіб, в тому чотири — це родина Кузьмів).

В неділю, 14-го жовтня, „Думка" буде у Львові і на цей день, коли саме припадає Свято Покрови запляновaна Архиєрейська Служба Божа в недавно відзисканому храмі св. Юра, до якої буде співати т. зв. церковний хор „Думки".

Справді цей непрофесійний хор ставить до себе високі вимоги, коли взяти до уваги, що кожний учасник цієї тури платить сам за себе, а дохід з усіх концертів в Україні призначений на приїзд чоловічого хору „Гомін" до ЗСА, а в Києві на допомогу жертвам Чорнобиля. Розуміється, нові строї для хористів та інші засоби для кращої репрезентації були можливі також завдяки щедрості деяких наших установ, зокрема Українського Народного Союзу, Кредитівки „Самопоміч" і Українського Спортового Клюбу, що великодушно відступає стільки місця і часу на проби.

На залі панує повна тиша, коли диригент вдаривши батоном, розпочинає пробу словом до хористів. Він дякує їм усім за участь в концерті, що саме відбувся, але в загальному усі його побажання і думки спрямовані вже на близьку поїздку. Він пригадує, що буде до усіх без вимку хористів дуже вимогливий, не буде дозволяти на ніякі відвідини родин чи знайомих в пополудневих годинах перед концертами, не буде толерувати ніяких алькогольних напитків перед концертами і спокійним голосом стверджує, що буде безпощадно усувати тих, хто його дорученням не буде повинуватися.

Серед хористів повний спокій і повне зрозуміння на обличчях — ясне, що вони беруть так поважно свої недалекі виступи в Україні, як і диригент. І це можна впізнати також, коли вкінці маємо нагоду прислухатися до співу. Після пробної ґами зачинають свою пробу від „Заповіту". Скільки разів довелося нам його слухати у різних виконаннях, аматорських і професійних, скільки разів і ми його співали і тепер так ще недавно в Україні, а все ж якось дивно зворушує цей спів хористів „Думки" в нюйоркській домівці, виконуваний з такою повагою. Може тому, що й „думкарі" і ми здаємо собі в цій хвилині справу з того, що вже ось-ось будуть вони співати цей заповіт вперше у стіп Великого Кобзаря.

Ми, тихенько, щоб не перешкодити, сходимо сходами вниз до виходу з домівки, а нам услід на темну вулицю метрополії світу лунають промовисті слова: „Не забудьте пом'янути..."

О. Кузьмович

Диригент С. Комірний промовляє до співаків. На задньому пляні — піяністка Є. Палій.

Група хористів під час проби

РАДА ДИРЕКТОРІВ Европейської спільноти є дуже близько до осягнення згоди від Японії щодо п'ятирічного обмеження імпорту японських автомобілів, одначе европейські автомобільні виробництва стараються до цього не допустити, бо вважають, що це не є достатнім. Найгостріше проти цього договору виступають країни з сильною автомобільною індустрією, як Франція та Італія.

ЛІДЕРИ КОНҐРЕСУ запропонували новий плян бюджету після того, як Палата Репрезентантів не схвалила минулої п'ятниці плян, запропонований президентом Джорджем Бушем. Законодавці вирішили не зменшувати фінансування програми Медікер так різко, як в попередньому пляні. Залишилися для обговорення питання податків. Хоча пропозиція лідерів Конґресу не вказує на конкретні подробиці щодо програми медікер, однак законодавці матимуть можливість зменшити її на 18 біл. дол. в наступних п'яти роках. Місячна плата за програму медікер досягне 47 дол., а дедуктивна плата за лікарські послуги — 100 дол.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У статті д-ра В. Ленцика в „Свободі" з 16-го серпня 1990 р. „Музей — наша гордість", була згадка про групу філядельфійських сеньйорів, які під проводом енергійної Д. Горбачевської відвідали музей у Стемфорді. Це було під проводом сеньйорки О. Ільницької, яка організує всі наші прогулянки.

Товариство Українських Сеньйорів